

100 POHLEDŮ NA MOST

Vlasta Beneš

27. listopadu 2023

Předmluva	2	Dopravní ruch na Třetím náměstí	30	Mostecký zámek	56
Zřícený most přes řeku Bílinu	3	Štramák v klobouku	31	Nové panelové sídliště	57
Náměstí a hotel Grand	4	Mostecký pivovar	32	Bečov u Mostu	58
Okrajová část starého Mostu	5	Kopisty	33	Silnice vedoucí do Mostu	59
Lázeňská kolonáda	6	Rybolov na řece Bílině	34	Tržní náměstí ve starém Mostě ..	60
Náročná práce železničáře	7	Pařidla	35	Průmyslová škola pod Hněvínem	61
Jeden z mosteckých kostelů	8	Rozvodněná Bílina u Českých Zlatníků	36	Starý mostecký pivovar	62
Náměstí Míru	9	Půvabná dívka na břehu řeky Bíliny	37	Náměstí v Litvínově	63
Jiný pohled na staré město	10	Chrámce na Mostecku	38	Začátek zkázy	64
Morový sloup a nemocnice	11	Bílina protékající Mostem	39	Meziboří	65
Přesun chrámu Svatého Vítá	12	Vojáci 35. pěšího pluku z Plzně ..	40	Dopravní kolaps na náměstí	66
Hostinec U zeleného stromu	13	Další z mosteckých náměstí	41	Konobrž	67
Okrajová část Souše	14	Most jako na dlani	42	Panelový dům	68
Roubené stavby	15	Starý mostecký hřbitov	43	Budova mosteckých lázní	69
Most, perla Sudet	16	Městské lázně v Mostě	44	Dolní Jiřetín, další zaniklá obec ..	70
Říční přístav u obce Vtelno	17	Chanov jak už ho dnes nikdo nezná	45	Nákupy na kolonádě	71
Zápisu prvňáčků	18	Letní kostel	46	Májové slavnosti l. p. 1905	72
Městská brána	19	Mostecké kino Oko	47	Nádraží Smiřických	73
Procházka na kolonádě	20	Modlitba	48	Lom u Mostu	74
Velebudice	21	Smetanova náměstí v Mostě	49	Želenice	75
Přístav na řece Bílině	22	Hrad Hněvín v Mostě	50	Jedno z mosteckých náměstí	76
Třetí náměstí v Mostě	23	Souš u Mostu	51	Braňany v okrese Most	77
Panímámy s košíky	24	Hornická kolonie	52	Městské divadlo v Mostě	78
Mostecká základní škola	25	Kamený most v Mostě	53	Děti z Korozluk	79
Most – Čepirohy	26	Hrad Hněvín a zřícenina na vrchu Ressl	54	Prosluněné mostecké náměstí ..	80
Nádraží v Rudolicích	27	Kulturní dům Repre	55	Zámek Jezeří	81
Pohled na Most za železniční tratí	28			Doslov	82
Unikátní most přes Bílinu	29				

Předmluva

Historické severočeské město Most bylo v 70. a 80. letech 20. století téměř zcela zbořeno kvůli těžbě uhlí. Nejcennější stavbou a turistickým lákadlem je kostel Nanebevzetí P. Marie, roku 1975 přesunutý na současné místo, a hrad Hněvín na kopci nad městem.

Sbírka historických fotografií původního Mostu v okresním archivu čekala řadu let na přesné uřčení a doplnění. Byl přizván znalec *Vlasta Beneš*, který se zhodil tohoto nelehkého úkolu.

O autorovi

Vlasta Beneš (*1953) se narodil ve městě Most a prožil zde i celý svůj život. Z Mostu a okolí pochází i jeho rodiče a prarodiče.

Již v mládí se ukázalo, že je všeobecný talent, jeho zájmem se stal nejen sport, ale i umění. Učil se hrát na nejrůznější hudební nástroje, tělo tužil při kopané a boxu. S přáteli založil bigbeatovou kapelu, která ovšem nedostala oficiální povolení k produkci.

S úžasem pozoroval zkázu historického města, které ustupovalo důlním strojům a výstavbu města zcela nového. To v něm zanechalo touhu po zachování historie města, jeho obyvatel, vztahů a příběhů. Tak jak identifikoval místa na fotografiích, doplnil je vlastními vzpomínkami s nimi spojenými.

Další z výjimečných zásluh je příspěvek při zno-

vuobjevování mosteckého básníka – *Fráňa Trámeck* (*1884 – †1911), vlastním jménem Ferdinand Vošoust, vytvořil za svůj krátký život několik básnických sbírek. Historici byli o jeho díle přesvědčeni, že je nenávratně ztraceno. Ale část se podařila zachránit a díky Vlastově přinést a zpopularizovat i mezi širší veřejností.

Fráňa Trámek zemřel v mladém věku 27 let na komplikace spojené s gumatózním stádiem příjice, které si neúspěšně léčil v mosteckých lázních.

Obrázek 1.1 Vlasta Beneš, autor

Zřícený most přes řeku Bílinu

Na obrázku je zřetelně vidět, jak už před více než sto lety, bylo toto město nuceno ustupovat povrchové těžbě hnědého uhlí. Na vytěžené planině jsou ještě zbytky pásových dopravníků a za horizontem je zře-

telně vidět vrchní část velkostroje. Pravděpodobně KU 800¹. Zřícený most přes řeku Bílinu, je důsledkem přetěžování vagonů po okraj naplněných uhlím.

¹ Z fotografie to není patrné, ale pravděpodobně by mohlo jít i o krakorec koreckového RK 5000. A než o zbytky pásového dopravníku se bude jednat nejspíš o stádo muflonů, kterým se v této oblasti mimodřáně dařilo, protože jejich střílení bylo v rámci povrchových dolů od roku 1897 přísně zakázáno poté, co si jeden z myslivců spletl štajgra Vodrážku s jedním z nich.

Náměstí a hotel Grand

V domě na pravé straně, u kterého je přistaveno lešení, býval vyhlášený hotel Grand. Traduje se, že zde nocoval císař Napoleon při svém tažení na ostrov Svatá Helena. Vše je však zahaleno rouškou tajemství. Část historiků argumentuje tím, že chybným překladem ze starofrancouzštiny, přes tehdy hojně využívanou staroněmčinu do staročeštiny, došlo k mylnému výkladu pojmu. Např. profesor Dbalý

sice připouští existenci jakési Heleny, ale ta prý rozhodně svatá nebyla a údajně se živila jako společnice VIP hostů. Což v té době císař bezesporu byl. Jak to tedy bylo doopravdy s hotelem Grand, Napoleonem a (Sv.) Helenou se tedy už dnes pravděpodobně nedozvíme. Obzvláště, když knihu hostů hrubě poničili nějací neukáznění švédští turisté během třicetileté války.

Okrajová část starého Mostu

Na snímku bohužel chybí gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie. Na toto místo byl převezen až v sedmdesátých letech dvacátého století.

Pro změnu ovšem zmizely veškeré budovy, které vidíme na tomto snímku. Včetně továrny na výrobu ba-

terií do hodinek.

V prvních plánech mělo být převezeno celé město ale někdo si všiml, že je to příliš do kopce a tak bylo od tohoto záměru upuštěno.

Lázeňská kolonáda

Lázeňská kolonáda v Mostě byla vyhlášené výletní místo uhlobaronů z celého hnědouhelného revíru. Po roce 1948 sem začali jezdit straničtí funkcionáři a část uvědomělých horníků v rámci výběrové rekre-

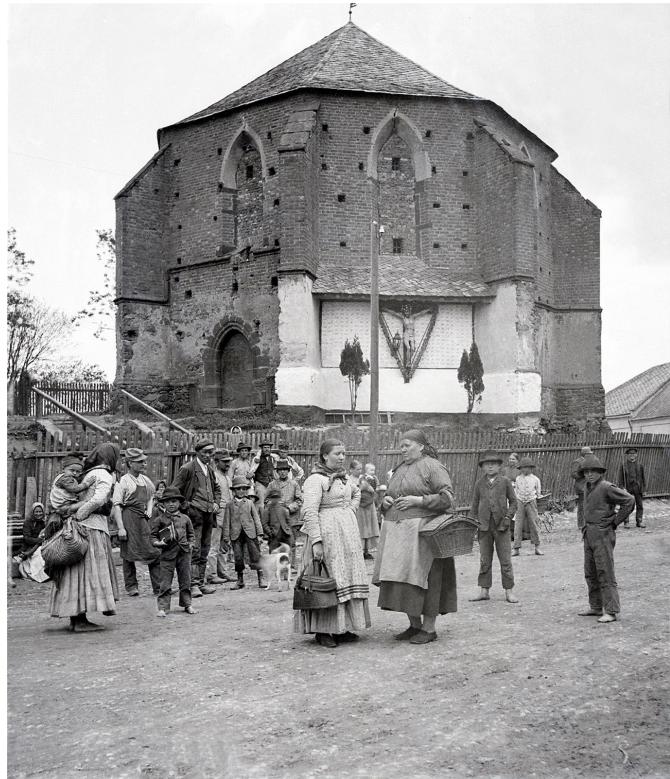
ace ROH. Vzadu za stromy bývala obecná škola, kam jsem chodil. Pamatuj si ji moc dobře, protože jsem si v ní poprvé v životě sáhl na dívčí prsa.

Náročná práce železničáře

Na snímku je vidět, jak těžká služba byla v té době u Rakousko-uherských drah. Pán na snímku sleduje z návrší příjezd vlaku, aby poté seběhl a stihнул stáhnout

závory. Obzvláště v zimě, nebo v dešti nebylo těmto pracovníkům co závidět. V případě husté mlhy, byly závory pro jistotu staženy nepřetržitě.

Jeden z mosteckých kostelů

Jeden z několika místních kostelů v Mostě. Ten na snímku, měl být v 17. století podle plánů osman-ských architektů, na příkaz Mustafy Paši, přestavěn na mešitu. Ostatně tak jako většina podobných staveb nejenom v této oblasti. Ovšem po nevydařených silvestrovských oslavách u Vídně v noci na 11. září 1683, kdy se část osmanských mladíků nespokojila

s obléháním města, ale obklopila i část tamních žen a dívek, byli nuceni od záměru těchto přestaveb na několik staletí upustit.

Všichni byli totiž po tomto incidentu posláni zpět do své vlasti a to včetně zcela nevinných eunuchů. A to i přes protesty tehdejších lidskoprávních organizací.

Náměstí Míru

Náměstí Míru zvané Mírák v Mostě. Přes celé tohle náměstí, mě totiž pronásledoval rozzuřený otec. A to jenom proto, že jsem mu chtěl při opravě lustru přivítit. Před tím, než spadl ze stolu a vyběhl za mnou,

se po nějakou dobu tak divně třásl. Minuli jsme v poklusu několik hospod, než zřejmě našel tu pravou a já si mohl konečně vydechnout.

Jiný pohled na staré město

Vždy mě potěší snímek starého Mostu. Nejen toto náměstíčko, jsem měl možnost sledovat z velkého proutěného kočárku, v němž mě matka vozila při hledání otčíma v některé nespočetných hospod. Když

byla v hledání úspěšná, přihodila ho ke mně do kočárku. Ten většinou něco nesrozumitelně brumlal a snažil se mi sebrat dudlíka.

Morový sloup a nemocnice

Identifikovat místo fotografie je pro mě, tamního rodnáka, vcelku jednoduchá volba. V popředí vidíme morový sloup, který byl postaven na počest vítězství na touto chorobou, stejně jako ta vysoká budova za ním – mostecká nemocnice. V ní se narodilo mnoho slavných lidí. Já tam třeba stihl být dvakrát. Poprvé, když

jsem se narodil a podruhé v necelém roce při operaci břišní kýly. Tu jsem si přivodil nevhodným posilováním s nahřívací žehličkou.

V té době byla kulturistika ještě v plenkách, což já ostatně taky.

Přesun chrámu Svatého Víta

Na snímku je vidět postupná demontáž chrámu svatého Víta v Mostě, který byl po částech převážen, a

k zániku kvůli těžbě uhlí, tak byla tato památka zachráněna i pro budoucí generace.

Hostinec U zeleného stromu

Tak na ta místa, se pamatuji opět docela přesně. Ta žlutozelená budova vpravo, bývala hostincem U zeleného stromu. Jednou tam před ní zapomněl otčím kočárek i se mnou. To bylo ten samý den, kdy tam proplil naší sotva týden starou televizi. Vyděšená matka, nás tam naštěstí ještě oba našla. Nikdo o nás neproje-

vil zájem. Kočárek, ten už odvozil asi tucet dětí a pář metráků brambor, a já potřeboval nutně přebalit. Při našem návratu domů otčím ještě stále ležel na podlaze a dělal mrtvého. O další rány pohrabáčem zcela evidentně nestál.

Okrajová část Souše

Krásný dobový snímek okrajové části Mostu. Souše, lidově Čauše. V pozadí vidíme panoramata Krušných hor. Ty, na rozdíl od starého Mostu, kupodivu stojí dodnes.

Na tom kopečku před nimi, stával s různými přestávkami hrad Hněvín. Snímek byl tedy pořízen někdy před rokem 1905, kdy byl postaven ten současný. Ten úplně původní, byl zbořen samotnými moste-

čany, když se dozvěděli, že se jej chystají dobýt husité pod vedením Jana Žižky. Ti nějaký čas zmateně pobíhali mezi kopci Českého středohoří, marně hledají hrad. Když se navíc lstivým mostečanům podařilo mezi ně rozšířit zprávu, že všechny ženy v okolí už byly znásilněny, ztratili o tuto oblast zájem a odtáhli dobývat, plenit a znásilňovat neznámo kam.

Roubené stavby

Tentokrát jsem trochu váhal. Ty roubenky už nepamatuji, ale zděné budovy s okny jsou pro Most zcela typické. A navíc – to široké v podloubí vlevo, co vypadá jako nádrž na vodu, je slavná tamní rodačka Thallerová. Proslavila se jako propagátorka tehdejšího zdravého životního stylu. Na toto téma napsala i několik knih, z nichž ty nejslavnější jako *Kilo bůčku do*

lalůčku a *Zelenina metla lidstva, aneb jak se nestat býložravcem* byly přeloženy do několika světových jazyků. Její slibně se rozvíjející kariéru, bohužel načas přerušil jeden ze členů místního mysliveckého spolku, který si jí spletl s hrochem.

Chudák ženská. Jako by nestačilo, že vypadala jako hroch. Ještě jí postřelí.

Most, perla Sudet

To drobné, tam mezi stromy, jsou japonští turisté. V té době bylo město největším tahákem cestovních kanceláří. Zájem o tuto destinaci ještě vygradoval, když uhlobaron Schwartzschweinn přišel s nápadem, kdy by si zhýčkaní turisté mohli na vlastní kůži vyzkoušet těžbu uhlí. Samozřejmě za tučný příplatek. Ale i tak si památkami a muzei znudění turisté, nemohli tento druh adrenalinové dovolené vynachválit. Občas se stalo, že si v případě závalu, či výbuchu museli svou dovolenou v dole prodloužit. Takovým se pak dovolená znatelně prodražila. Prý jsou i tací, kteří jsou v podzemí dodnes... Majitelům dolů se tento druh podnikání samozřejmě zamlouval, nepotřebo-

vali totiž prakticky žádné vlastní zaměstnance a tak když si připočteme zisky z takto vytěženého uhlí, peníze se jenom hrnuly. Bohužel ve snaze zviditelnit se, využili této situace někteří jedinci a štvali propuštěné horníky proti svým bývalým zaměstnavatelům. Obzvláště aktivní byl v tomto směru nějaký Gottwald a jeho parta(j).

Ještě je třeba doplnit, že to, co se mnohým jeví jako zámek Hluboká, je hotel s těžní věží, aby to turisté neměli daleko do práce. Je však nutné otevřeně přiznat, že zámek v Hluboké zaručeně sloužil architektům stavby hotelu jako inspirace.

Říční přístav u obce Vtelno

Jakpak bych to nepoznal. Most – Vtelno. Kopec v pozadí je Zlatník. V tom vysokém domě, jsme také nějaký čas bydleli. Z toho horního okna vpravo, jednoho krásného letního dne, vykoukla matka a uviděla mého kamaráda Deža, jak se za hlasitého povyku svých početných sourozenců prohání na mém kole značky Pionýr. Udeřila na mě a když jsem přiznal, že jsem kolo vyměnil za pět fotek s Vinnetouem, dostal

jsem facku, že by se za ní nemusel stydět ani sám Old Shatterhand. Chňapla fotky a vyběhla z domu tak rychle, že by to trvalo déle i volným pádem. Marně se můj rudý bratr snažil na bujném oři uniknout rozrušené squaw v jejíchž rukách se i vařečka, se kterou před chvílí míchala guláš, jevila jako smrtící zbraň.

Dostal zpět své fotky, já kolo a znovu po hubě. Pravda, obchody mi ani v budoucnu moc nešly.

Zápisy prvňáčků

Na fotografi vidíme část budoucích prvňáčků, po jejich zápisu do školy v Mostě. To je ta budova vpravo. Tam jsem o pár let později ač nerad, trávil poměrně dost času. Líbil se mi tam ale jenom fotbal při tělocviku a některé ze spolužáček. Jednou se mi při žonglování s míčem o přestávce podařilo vysklít jedno z vnitřních oken. Bylo to před poslední hodinou a tak než dorazil kantor, naštěstí ne naše třídní, střepy jsme ze země i z rámu odstranili. Po vyučování jsme okno vysadili z pantů a vyměnili za neporušené ze sousední třídy. Tam začalo druhý den ráno vyšetřování a jejich soudružka učitelka byla velice zklamaná, že se k té lumpárně nikdo nepřiznal. Marný byl její apel na

to, že správný pionýr nikdy nelze, natož aby kryl nějakého lumpa. Když ani individuální výslechy nevedly ke kýzenému cíli, skládala se na zasklení celá třída.

Za což se jim po těch desítkách let zpětně omlouvám. Spolužákům z té naší třídy, naopak děkuji. Někdy jsem ve třídě nedopatřením použil některé ze slov, kterými vítala matka otce při jeho návratu z hostince. To pak obvykle končilo poznámkou, potažmo sníženou známkou z chování.

Snad i proto nemám na fotografii z první třídy jako jediný pionýrský šátek. Teda ještě Pišta ale ten už do první chodil dlouho a už se i holil.

Městská brána

Před touhle bránou v Mostě, býval opravdu cvrkot. Škoda, že fotograf neměl k dispozici širokoúhlý objektiv. Viděli bychom zcela vpravo ženu v červené sukni, která se v tomto rajónu pravidelně pohybovala. Byla to nechvalně známá uspávačka Virághová. Tato žena pravidelně odchytávala své oběti vracející se v podroušeném stavu z hostince. Ten je umístěn na fotografií vlevo. Své oběti uspávala pro ni typickým způsobem. Paralizovala je totiž rázným stisknutím varlat v době, kdy tyto očekávaly praktiky příjem-

nější a předem domluvené. Takto ochromené nešťastníky obírala o zbytek peněz, které jim po návštěvě zbyly. Dlouho jí to procházelo, protože poškození byli vesměs ženatí a doma by museli leccos vysvětlovat. Při představě policejní rekonstrukce, při níž by roli figurantek převzaly jejich manželky se jim ani nelze divit. Bezuzdnému řádění této osoby, tak učinila až neoholená havířka Eintopfová u které se tato uspávací metoda pochopitelně hned v zárodku minula účinkem.

Procházka na kolonádě

Fotografie nám ukazuje, jaká pohoda panovala na kolonádě ve starém Mostě. A to jak mezi zaměstnanci, tak i lázeňskými hosty. Málokdo dnes ví, že za zánikem tohoto mimořádně významného města, vlastně může pod ním plánovaná stavba metra. To mělo zpříjemnit místním horníkům, energetikům a chemikům cestu za prací. Bohužel už při počátečních ražbách vyšlo najevo, na jak kvalitním uhlí město leží a jeho dny tak byly bohužel sečteny. Rozhodnutí tehdejší strany a vlády umocnil i nedostatek uhlí při stávají-

cím chladném počasí a skluz v plnění plánu pětiletky.

Plánovaná stavba metra se pak z tohoto důvodu přesunula do Prahy, u které byl zkušebními vrty výskyt uhlí, či jiné strategicky významné suroviny vyloučen a k jejímuž bourání tak nebyl důvod. Do Prahy se také přesunuly některé mostecké památky a významní stranici představitelé. Zbytek obyvatel byl přestěhován zhruba o kilometr dál do nově vystavěných panelových domů. Ti pokud nezemřeli, tam žijí dodnes.

Velebudice

Podle toho kostelíka, je to Most – Velebudice. Ta budova vpravo, je sokolovna. Občas se mi do ní podařilo dostat přes dvorek zadním vchodem. Nejvíc mě bavilo houpat se na kruzích. To mi šlo opravdu dobře. Správce však pro můj vztah ke sportu neměl pochopení a vždy, když mě objevil a za ucho vyvedl přes dveře, nezapomněl mě ještě nakopnout.

Jednou se mi před ním podařilo ukryt ve švédské bedně. Když odešel, už jsem se chystal bednu opusit, když v tom do tělocvičny vtrhla skupina žen a začaly podle povelů jedné z nich cvičit. Po chvíli mě přestalo bavit sledovat jejich pohupující se partie a nevy-

holená podpaží, a tak jsem si v bedně lehl a po chvíli usnul.

Probral mě až hluk na druhém konci tělocvičny. Škvírami v bedně jsem viděl správce, jak tam na žíněnkách ubližoval nějaké slečně. Ona strašně křičela, on hrozně hekal a oba u toho mluvili sprostě. Týral jí snad celou věčnost, proto jsem byl v šoku, když mu po vší té prožité hrůze dala ještě pusu. Dnes se mi tyto vzpomínky z dětství vrací pokaždě, když si manželka odskočí k sousedovi na kafe. To jako bych slýchával z vedlejšího bytu podobné zvuky.

Přístav na řece Bílině

Na snímku je přístav na řece Bílině, lidově Běle a část mostecké průmyslové zóny. Na tom kopci v pozadí, vidíme část bývalé továrny na výrobu parních počítačů. Tam pracoval nějaký čas i můj děda, když babička zjistila, že sama všechny neužívá. Ve výrobě těchto počítačů, jsme v té době patřili k absolutní světové špičce a tyto byly vyváženy do celého světa. Jejich nevýhodou ale byla vyšší cena a tak si je mohli dovolit jen velké firmy a zámožní klienti. Dalšími záporami pak byla velká hmotnost, hlučnost, negativní vliv na životní prostředí a v neposlední řadě i nezanedbatelné provozní náklady. Na výpočet příkladu z malé násobilky, byl potřeba jeden pytelný tříděného

uhlí. Na vyřešení rovnice o jedné neznámé, pak pytle tří. Navíc bylo třeba kromě samotné obsluhy počítače, zaměstnávat ještě topiče. A tak když se Japoncům a Američanům podařilo vyvinout levnější a dokonce výkonnější výpočetní techniku, byla výroba parních počítačů v této továrně postupně utlumena. Naštěstí pro tento region, se díky stávajícímu technologickému vybavení továrny, mohlo plynule přejít na výrobu důlních strojů a velkostrojů. Ty navíc nebylo nutno nikam daleko přepravovat, protože se mohli zakousnout do krajiny hned kousek za městem a nakonec i do něho samotného.

Třetí náměstí v Mostě

V tom domě vlevo, bývala hudební škola. Jednou mě matka odchytila po návratu ze školy a povídá: „Nikam nechod, za chvíli k nám přijde pan Zářný odnaproti. No ten, co učí na té hudební škole na ty nástroje. Půmůže nám na půdě pro tebe nějaký vybrat z těch, co tam zbyly po našich.“

Pan Zářný sice dorazil, ale z nástrojů nijak nadšený nebyl. Na flašinet prý nevyučuje, poněvadž klikou prý může točit kdejaký blbec a ta trumpeteta, co se s ní kdysi troubila půlnoc se také k výuce nehodila. U harmoniky, kterou u nás zapomněl pan Kozelka, protože umřel, stačily měch prožrat myši a futrál od houslí byl prázdný. Ty totiž stihнул propít otec, doufaje že se na to nepřijde.

„Nic si z toho nedělejte mladá paní, pošlete kluka zítra za mnou, já proklepnu na co má talent a nějaký levnější nástroj z druhé ruky už mu seženeme,“ konejšil matku pan Zářný.

Druhý den mě matka oblékla do svátečního a vyslala tvořit hudební dějiny. V hudebce jsem pobyl asi

hodinu a když jsem přišel domů, byl tam už pan učitel a vzrušeně diskutoval s matkou. Pravda, cestou jsem se zapovídal s Věruškou. Vyprávěl jsem jí, na jaké nástroje jsem hrál a ona mi ukázala nové punčocháče.

Z toho co jsem doma zaslechl, jsem vycítil, že pan Zářný matku asi moc nepotěšil. Pořád opakoval, že má jenom jedny nervy a že jsem jim tam rozbil bystu Smetany. To byla asi ta hlava, do níž jsem vrazil loktem při pokusu o tah smyčcem. Protože u té druhé, co jsem shodil na chodbě, když jsem se tam klouzal v ponožkách, mě nikdo neviděl. Také říkal, že co se týče hudebního sluchu, byl by na tom lépe dělostřelecký kůň, co přežil devět měsíců kanonády u Verdunu. Nakonec jí se slzami v očích ukázal prsty, které jsem mu omylem přicvakl víkem od piána se slovy, že ty ruce ho živí a že teď může hrát maximálně na hřeben. Když se ho matka při odchodu nesměle zeptala, co tedy se mnou, odpověděl: „Víte co, paní, sundejte klukovi z půdy ten flašinet, kupte mu dřevěnou nohu a on už se nějak protluče.“

Panímámy s košíky

Ženy na snímku jdou právě z obchodu, kterému místní neřekli jinak, než *Stáčírna*. A to i později, když tam visela cedule *Lahvové nápoje*. To jsou ta vrata zcela vlevo. Jednou přišel otec domů nečekaně už za světla a sebral mi šněrovací míč, co když s ním dáte hlavičku, máte to vázání obtisknuté na čele ještě druhý den.

Potom mi nakázal, abych vzal kárku a do ní naložil všechny prázdné láhvě od piva a jel je odevzdat do stáčírny. Utržené peníze mu pak mám odnést do hospody, kde na ně bude čekat. Kárka byla plná až po okraj. Naštěstí byla velká a měla sajtny. Když jsem ale přišel před krámek, měli zrovna přejímku zboží. Naštěstí se jedna hodná paní, co tam koukala z okna v přízemí nabídla, že u ní můžu kárku nechat a že lahve za mě odevzdá a já si jen přijdu pro peníze.

Nabídku jsem s potěšením přijal a radostně odběhl vedle do parku, sledovat pohyb nožek a rašících řáder dívek skákajících panáka. Když jsem se asi za hodinu u té paní zastavil pro peníze, dávala mi tři koruny a říkala, že všechny láhvě byly popraskané a odmítli jí je vzít. A že ty tři koruny mi dává ze svého. Bylo mi té obětavé paní líto a ani ty tři koruny jsem si od ní nevzal. Vždyť ta nebohá žena si ani nepamatovala, že jsem u ní nechal i kárku s pumpičkou. Tak na tom byla špatně. Když jsem to pak doma celé vyprávěl matce, řekla, že jsem blbej jak daleko vidím.

Druhý den ráno jsem jí pak slyšel jak říká sestře, že otec nechal v hospodě sekeru. Možná to tak bylo lepší. Ještě by s ní mohl sobě, nebo někomu dalšímu v opilosti ubližit.

Mostecká základní škola

Ta třípatrová budova vpravo, je totiž naše škola, co stávala v Mostě. A právě z ní jsme odjízděli na školní výlet do pražské zoo. Když soudružka učitelka vybírala na ten zájezd peníze a donesl jsem je k tabuli já, prohodila, že by některé výtečníky nejraději nechala doma, ale že o tom bohužel nerozhoduje.

Pak nám povídala o Praze. Že tam bydlí soudruh prezident, co visí vedle tabule. A také další soudruzi co u tabule nevisí, protože by se na tu zeď nevešli. Ale že by si viset zasloužili. A že my tedy v té Praze ne-smíme naši škole udělat ostudu, protože co by si o nás pomysleli. Pak nás poučila, jak bychom se měli v zoo chovat a že kdyby bylo po jejím, že by klidně pavilón opic vynechala, protože toho má ve škole pokaždé za celý den dost.

Cesta autobusem proběhla bez problémů. Škoda, že Pepík nechytil to jablko, co jsem mu hodil přes celý autobus, protože to trefilo soudružku družinářku do hlavy. Trochu zasmušile se tvářil i pan řidič. Možná kvůli tomu napínáčku na sedadle. Ani v samotné zoo

se nic zvláštního nestalo, kromě toho, že mi jedna z opic nechtěla vrátit láhev s pitím. Když se s ní Franta o tu láhev přetahoval, sebrala mu ještě hodinky. Kačenka brečela, protože ji štípnul pštros, když mu chtěla dát pusu a Emil proto, že si sednul na červeně natřenou lavičku a ostatní se mu smáli, že vypadá jako zebra. Soudružku učitelku naštval jeden papoušek, protože před námi mluvil sprostě. Když ale na poslední chvíli vytáhla Edu, který si k ledním medvědům lezl pro čepici, nadávala tak, že by si s tím sprostým papouškem mohli podat ruku s křídlem. Boženku postříkal nějaký tchoř a hrozně smrděla. A tak jí soudružka učitelka posadila na zpáteční cestě vedle Ferdy, protože ten smrděl taky. On ale proto, že dlouho nemohl najít záchod a když ho konečně našel, bylo už pozdě.

Když nás pak soudružka učitelka předávala v Mostě rodičům, byla na ní znát taková úleva, že úplně zapomněla na slíbené poznámky.

Most – Čepirohy

V tamním klubu jsem prožil část své fotbalové kariéry. Zpočátku jsem moc šancí prokázat svůj talent, od trenéra nedostával. Vlastně jsem do žádného zápasu nikdy nenastoupil.

Moje chvíle přišla, až když většinu týmu zdecimovala epidemie příušnic. Trenér mi kladl na srdce, abych se za všech okolností držel co nejdál od naší branky. Což jsem svědomitě plnil. Zatímco většina hráčů se neustále vyskytovala kolem míče, já se od něj snažil držet co nejdál. Jenže pak to přišlo.

Z klubka hráčů vylétl míč a zamířil si to rovnou ke mně. Docela smůla, že to dopadlo jinak, než bych si přál. Ve snaze o zpracování míče, jsem kolenem trefil

svůj vlastní obličej, zatímco míč mnou nezasažen po-kračoval do zámezí. Jak k tomu došlo, úplně přesně nevím, protože úder byl tak silný, že jsem na okamžik pozbyl vědomí.

Když jsem se vrávoravě zvedl, na hřišti i kolem něj panovalo bujaré veselí. A když pak ke mně přiběhl rozhodčí a ukázal mi červenou kartu za nebezpečnou hru vysokou nohou, nadšení nebral konce. To bylo asi poprvé, kdy diváci odcházeli spokojeni, i když jsme prohráli. Od toho dne, jsem za rozhodnutého stavu nastupoval téměř pravidelně na posledních několik minut. Trenér říkal, že lidi se mají fotbalem hlavně bavit a já, že jsem na to přesně ten typ.

Nádraží v Rudolicích

Rudolice u Mostu a dnes již neexistující nádraží. O kousek dál bylo totiž postaveno nové mostecké a na tom jsem už vystupoval při svém návratu z vojny. Když jsem dva roky před tím vojákovat odjízděl, bylo to ještě z toho původního ve starém Mostě. Republika byla tenkrát o kousek delší a já vyfasoval Michalovce. Dál už to snad ani nešlo. Z Mostu nás tam tenkrát jelo možná dvacet a více či méně zmoženi alkoholem, jsme nasedli do vlaku. Čekala nás dlouhá cesta a tak si někteří více společensky unavení, vylezli nahoru do sítí pro zavazadla.

Vojta, co seděl vedle mě, neustále pokukoval po hezké slečně, sedící naproti němu. „Člověče, co bych za to dal, kdyby mi taková padla do náručí,“ zašeptal mi do ucha. Napadlo mě, že to nebude až takový problém a odešel jsem zatáhnout za záchrannou brzdu.

Při návratu do kupé jsem okamžitě pochopil, že

se to zas tak úplně nepovedlo. Vojta právě počítal zuby, které mu slečna vyrazila úderem hlavou. Asi jich bylo víc, protože mu vůbec nebylo rozumět, jak šíšlal. Dobře nevypadali ani ti, co leželi v sítích pro zavazadla na těch nesprávných stranách našeho i sousedních kupé. Jeden si zlomil obě ruce a druhý tři žebra a klíční kost. Ti dostali odklad a rukovali znova o půl roku později. Ten třetí, co spadl rovnou na hlavu, dostal dokonce modrou knížku o níž se u odvodu usilovně, leč bezúspěšně snažil. Po této příhodě již nebylo pochyb, že je tato ve správných rukou.

Když odvezli raněné, stále ještě probíhalo v našem vagónu vyšetřování. Teprve když jsem jim oznámil, že jsem viděl utíkat dvě podezřelé osoby od vlaku přes pole k lesu, začalo se vyšetřování ubírat jiným směrem a my konečně mohli pokračovat v cestě, jejímž cílem byla služba vlasti.

Pohled na Most za železniční tratí

Je to smutný pohled na již neexistující Most. Hlavně v této části města, natáčeli Američané válečný film *Most u Remagenu*. Město se stejně bouralo, tak proč si za pomoc při jeho demolici nenechat ještě zaplatit. Navíc tvrdou měnou. Přivydělat jsme si ale mohli i my místní obyvatelé, jakožto členové komparstu.

Samozřejmě, že i já projevil zájem o roli ve filmu a padesát korun k tomu. Na vojáka jsem ještě neměl výšku a tak jsem se stal členem davu, který byl odváděn vojáky v německých uniformách. Stačilo jen projít kolem kamery a toho pána, co seděl vedle ní na takové pohyblivé plošince. Opakovali jsme to ale několikrát a pořád nebyl spokojen. To jeho *stop*, vykřikoval stále důrazněji a byl stále nervóznější. Poprvé nás zastavil když si všiml mého luku a čelenky s pérem. Podruhé, když jsem podrazil nohu tomu pánovi co hrál esesáka, protože samopalem strkal do té paní

s holí a řval na ní něco německy. Když upadl a narazil si o ten samopal žebra, nadával plynule česky. Nakonec tomu šéfovì vadilo i to, že jsem zamával do kamery jako sportovci při zahájení Olympijských her. Opakovalo se znovu i potom, co za mnou jdoucí na smrt, přeze mě přepadl a po něm někteří další. Ale v tom jsem byl nevinně, protože jsem si potřeboval zavázat tkaničku. Spokojen vypadal až po té, co se scéna natáčela bez mé přítomnosti, protože mě nějací dva chlapi drželi mimo dosah kamery.

Když jsem po natáčení přišel k tomu pánovi, co vyplácel honoráře tak řekl, že mi dá těch padesát korun pod podmínkou, že už se tam neukážu. A když, zpřeláme mi všechny hnáty. Do filmu pak samozřejmě zařadili tu nezáživnou scénu beze mě a já se tak na plátně neviděl.

Unikátní most přes Bílinu

Na snímku vidíme stavbu unikátního mostu přes řeku Bílinu v Mostě, jehož část vidíme v pozadí. Snímek pochází z doby, kdy byla ještě řeka ve svém korytu a nebyla znečištěna. Ženy v ní praly prádlo a myly své více, či méně špinavé potomky.

Moje generace zažila již jen černou páchnoucí stoku, do které byl vypouštěn veškerý odpad především z Chemických závodů v Záluží. Zlidovělá píseň *Okolo Mostu voděnka teče, kdo si k ní přičuchne, chytaj ho křeče*, vedla po dlouhé týdny okresní hitparádu. Ale na singlu stačilo vyjít jen několik set prvních výlisků, načež byla na podnět shora, další výroba zastavena. Některé pasáže textu, údajně vrhaly špatné světlo na práci stranického vedení, a to nejen na okrese. Z dlouhohrající desky, byla skladba vypuštěna úplně a nahrazena méně závadnou *Libíš se mi bez botek, podprsenky, kalhotek*, s textem mapujícím prostředí tehdejších svazáckých brigád.

Pamatují několik případů, kdy koryto řeky nebylo schopno pojmut zvýšené množství protékající tekutiny a tato se rozlila v niže položených částech města. O tom, zda byly tyto lokální záplavy způsobeny zvýšeným množstvím vypouštěného odpadu, či vlivem atmosferických srážek, se vedly pokaždé vášnivé debaty. V době, ve které je řeka zachycena na fotografii, se dařilo mimorádně i lodní dopravě. Jenomže v důsledku povrchové těžby uhlí, došlo nejen k odklonění původního toku řeky, ale některé její úseky bylo nutno vést potrubím, což citelně omezilo její splavnost. Proplouvat tak mohla už jen užší plavidla s nízkým ponorem. Tedy kanoe a kajaky. Majitelé pramic tak měli smůlu. Když se ale v potrubí, jednomu z kajakářů vzpríčilo pádlo při pokusu o eskymácký obrat a on i několik dalších muselo čekat uvnitř dlouhé hodiny, než byla řeka vypnuta, byl nakonec i těmto plavidlům průjezd potrubím zakázán.

Dopravní ruch na Třetím náměstí

Třetí náměstí v Mostě už v předminulém století sloužilo jako důležitý dopravní uzel. Jen povozy, které vidíme na snímku, byly později nahrazeny o dost rychlejšími autobusy. V podloubí úplně vpravo, bývala hospoda *Řemeslo*. Tu s oblibou navštěvoval i můj otec.

Pamatuji, jak tam jednou po mnoha letech malovali. Už bylo třeba. Zdi byly prohulené až na cihly a když chtěli složit záclony, tak se jim zlomily. Ty dny, jsme viděli otce i za světla. Nesl to těžce ale matka byla ráda, že konečně uvidí, jak se sestrou vypadáme. Aby se cítil jako doma, poslala mě s brašnou pro lahůvče a sama mu uvařila jeho oblíbenou rumovou polévku a pivní guláš. Měla očividně starost, aby v této

pro něho neobvyklé situaci, neutrpěl nějaké trauma. A tak já jsem měl říkat, že se dobře učím, ve škole nezlobím a pionýrský šátek mám v čistírně. Sestra zase, že má velké břicho protože jí chutná. Pro jistotu se ale neměla ukazovat moc ze strany a moje žákovská skončila ve sklepě pod uhlím. Matčiny obavy se však ukázaly jako liché. Otec po několika pivech a třetím talíři polévký, kdykoli zahlédl sestru, objednával panáky pro celou hospodu v domnění, že se jedná o servírku a mě měl za liftboye a chtěl odvézt do třetího. Když pak spokojeně usnul na stole, nikomu to nějak zvlášť nevadilo. Vlastně ani to, když v Řemesle skončili s malováním a vše se vrátilo do zaběhnutých kolejí.

Štramák v klobouku

Ten štramák na snímku, je nevlastní otec pana Otrlého, který měl trafiku v Mostě, v Okružní ulici. My kluci jsme ho měli rádi, protože mluvil sprostě. Stačilo hodit kámen na jeho dřevěnou budku a dokázal vtěsnat do jedné jediné věty i několik výrazů pro poohlavní orgány. Z celé škály jeho výrazů, patřily ty z oblasti zoologie, mezi nejslušnější. Kulhal na obě nohy a k tomuto zranění přišel v průběhu druhé světové války. Jeho verzi, že mu nohy omrzly po té, co se po celý leden ukrýval v žitném poli před fašisty, ale nikdo nevěřil. Ve skutečnosti ho do nich střelil hajný Ouhoř, aby měl jistotu, že už mu nebude běhat za ženu. Ta mu ale nakonec stejně utekla, protože by mohela být střelená, aby s ním zůstala. Což nebyla.

Pan Otrlý svou jadernou mluvu hojně využíval i při prodeji tabákových výrobků a tiskoven. Hlášky typu: „Tady máš ten Dikobraz, do prdele si ho vraz“, „Jedny tvrdý Sparty, dám ti prdel na rty“, „Rychle si ty Startky ber, hlavně se z nich neposer“, a mnoho dalších, byly

pro něho typické a byl jimi vyhlášený široko daleko. Neopomněl přidat něco k dobré také ženám: „Žena a móda, královna, je ti stejně na hovno“, „Květy a Vlastu, už blbneš z chlastu“. A také dětem: „Za korunu lízátko, posereš se zakrátko“.

Pan Otrlý byl natolik populární, že o něm psali i v okresních novinách. Byla tam fotografie a v článku pan redaktor vyzdvihoval jeho lidovost a švejkovský humor. Ovšem jednoho dne se to celé nějak zvrtno. To když u jeho stánku nechal zastavit svou Tatuř 603 krajský tajemník strany, s úmyslem zakoupit si Rudé právo. Trafikant podávaje mu noviny, aby nezůstal nic dlužen své pověsti pronesl: „Jedno rudý, račte si ho strčit do prdele vašnosto“. A aby toho nebylo málo, přidal otřepaný vtípek: „A víte pane, proč ho dělaj tak velký? No, aby nebylo vidět na toho blbce co to čte.“ Hned druhý den zůstal stánek zavřený a do týdne byl pryč. Zmizel i pan Otrlý. Proslýchalo se, že prodává v kantýně. Někde na Borech.

Mostecký pivovar

Při podrobném pohledu jsem si ale téměř jist, že to nahoře, by mohlo připomínat zámek je ve skutečnosti mostecký pivovar. Jeho prvopočátky se datují už od roku 1470 a přestal existovat v roce 1972, kdy byl s pomocí 25 metráků střeliva k tomu 60 tisíc rozbušek srovnán se zemí.

„Tak děti, zítra nás čeká slíbená exkurze do městského pivovaru. V osm hodin se sejdeme před školou,“ oznámila nám jednoho dne soudružka učitelka. Když jsem se přihlásil a zeptal se jí, zda by s námi mohl jít také můj otec, který se o tuto problematiku už mnoho let zajímá, tak mi odpověděla, že se jedná o prohlídku, která je určena výhradně žákům naší školy. Pak ještě dodala, že cílem této exkurze je seznámení se s výrobou piva s výhledem na jeho další rozvoj a nikoli na jeho likvidaci.

Když jsem doma oznámil otci, že s námi nemůže, byl na soudružku učitelku tak naštvaný, že jí napsal do mé žákovské knížky poznámku a řekl, že jí to mám

dát stokrát podepsat. Nicméně mne vybavil několika prázdnými nádobami a já vyrazil na exkurzi.

V pivovaru se nám líbilo, i když to tam trošku smrdělo. Ochutnávat ale směla jen soudružka učitelka, protože té jediné už bylo osmnáct. Po několika ochutnávkách si šlapala na jazyk a přestalo jí vadit, že si pivo plní do nádob. Stejně mi to povolil ten pán, co nás provázel, když jsem mu řekl, pro koho to je.

Když exkurze končila, soudružka učitelka vrávorala natolik, že ji museli někteří z nás podpírat. Pan hlavní sládek, který o otci už také slyšel, protože dával jemu i dalším zaměstnancům práci, mi řekl, že se má zítra otec za ním zastavit. že mu dá stranou jedno štěně, a že si moc pochutná. Odpověděl jsem mu, že my psy doma nejíme, ale otci jsem tento vzkaz tlumočil. Nakonec všechno dobře dopadlo, protože místo psa, přikoulel otec z pivovaru malý soudek. Měl z něj takovou radost, že ten den úplně zapomněl jít do hospody na pivo.

Kopisty

Obec, sotva tři kilometry od starého Mostu. Kvůli těžbě uhlí, jí v sedmdesátých letech minulého století potkal stejný osud, jako toto královské město a zanikla.

Tam bydlela matčina sestra, teta Emča. Skoro jsem tam nejezdil, protože jen pořád něco vařila, pekla, hned to jedla a tak pořád dokola. A bylo to znát. Nikdy se nevdala. Snad proto, aby se nemusela o jídlo dělit. Když stála ve frontě na maso, vypadala jako sloní kel v obilí a při chůzi se jí obří prsy vlnily, že připomínala velblouda při probíhání slalomových branek.

Mého otce neměla ráda. Všude o něm rozhlašovala, že si jako kojenec spletla matčin prs s pípou a už to nechťel měnit.

Jednou, když jsem přišel z venku, byla zrovna teta Emča u nás a opět na něm nenechávala nit suchou: „A jak chlastá. Ten chlap má snad dutý nohy, co se do něj vejde piva. Snad ten chudák nebude po něm,“

prohlásila a starostlivě si mě změřila pohledem.

„Jó holka, jestli bude mít dutý nohy po fotrovi, jak říkáš, to poznáme, až vyrostete. Ale že má dutou hlavu, to pozoruju už teď,“ pronesla cituplně matka a pohladila mě po vlasech.

„Měl bys víc jíst, jinak tě nevemou na vojnu,“ pokračovala teta. „Přinesla jsem ti bábovku ale když jsi dlouho nešel, tak jsem jí snědla. Na jídlo musíš chodit včas,“ dodala a prohledávala nám ledničku. Po její prohlídce vypadala zklamaně.

Náladu jí nezlepšila ani následná kontrola spíže. Nejspíš zalitovala, že k nám vůbec chodila a chystala se k odchodu. Poslední ránu jí zasadil přiopilý otec, se kterým na sebe narazili v předsíni, když místo pozdravu prohlásil, že s tou almarou, co vedle ní stojí, vypadají jako dvojčata. Tetu Emču jsem u nás pak do cela dlouho neviděl.

Rybолов на řece Bílině

Vidíme účastníky lovů na řece Bílině, protékající Mostem. Někdy ke konci 19. století. Vraťme se ale ještě hlouběji do historie této významné řeky, a to k problematice říčního pirátství, které zejména počátkem 17. století, v této oblasti doslova kvetlo. K nejaktivnějším v tomto oboru podnikání, patřila tlupa vedená loupeživým rytířem Lájošem mladším. To byl protřelý říční pirát, jehož dřevěná noha dávala tušit, že už má v této branži leccos za sebou. O část levé nohy, přišel během pobytu v Jižní Americe, kam ho vyslal sbírat zkušenosti jeho otec, Lájoš z Třebušic u Mostu, jehož rod vlastnil už od nepaměti jednu z parcel v tamní zahrádkářské kolonii.

Lájoš junior měl smůlu. Když se mu noha ve stavu mírné opilosti svezla mimo člun do Amazonky, v mísotech hojně obývaném piraněmi, moc mu z ní nezbylo. O to více si ale přivezl zkušeností. On a jeho lidé, byli v přepadávání plavidel na řece Bílině mimořádně úspěšní, protože dokázali pružně měnit takty. Jejich rychlé lodky, neměly pražádný problém dostih-

nout nemotorné pramice a těžkopádné vory obchodníků naložené vším možným. Dost často také své oběti přepadávali ze zálohy, ukryti za rohem řeky. Neštítili se dokonce ke svým zločineckým rejdům využít i zvířata. Konkrétně bobry. Z jejich pomocí dokázali přehradit řeku a samotné loupení už bylo hračkou. Bezohlední piráti, pak nejenom, že nebohé kupce okradli ale naházelí je i do řeky, a ti, protože až na výjimky neuměli plavat, byli nuceni opustit řeku po svých.

Konec zlatým časům pro Lájoše a jeho bandu nastal s příchodem třicetileté války. A když pak krajem táhly švédské hordy, které kradly, co jim přišlo pod ruku, došlo i na Lájoše. Stárnoucí pirát přišel úplně o všechno, co si za celá ta léta pracně nakradl. Dokonce i o svou dřevěnou nohu. Na sklonku života tak musel pracovat. Nejprve jako údržbář a později jako noční hlídač ve skladu svíček, v klášteře magdalenek. V Mostě – Zahražanech.

Pařidla

Pařidla je zaniklá obec kousek za Mostem. Jezdívali jsme kolem nich na kolech na Zatopenou. Koupat se. Hlavně o prázdninách. A ty se opět blížily. Jenže tentokrát...

„Přihlásila jsem tě na pionýrský tábor, jedeš prvním turnusem,“ oznámila mi suše matka, po příchodu z práce.

„Ale já tam nechci, budu tady s klukama. Z nich nikt nikam nejede. Ani od Tokárů a těch je nejmíň dešet,“ snažil jsem se bojovat. Marně.

„Pojedeš a basta, nebudeš se tu zase flákat po ulicích, celý dva měsíce. Co z tebe vyrostе. Dopadneš jako tvůj fotr,“ ukončila vcelku předvídatelně hovor matka. Přitom neměla důvod, vidět mou budoucnost tak černě. Ve škole jsem proplouval v pohodě s trojkama a ani z chování, jsem nikdy horší známku neměl. Když jsme s klukama kouřili, tak jsem nešlukoval a pivo jsem upíjel jenom ze džbánku, abych ho cestou nevyšplíchal. A to čtvrté, to jsem dopíjel v hospodě jenom proto, že už se celé do toho džbánku nevešlo. Ale co naplat.

Matka mi sbalila papundeklový kufr a strčila nás

oba do autobusu. Nikoho jsem tam neznal. Naštěstí jsem v tom nebyl sám. S Tondou, co jsme spolu bydleli ve stanu, jsme si docela rozuměli. Bavili jsme se o knížkách od Karla Maye a taky o holkách, jak nějakou pozveme do stanu. Když k nám ale přišly dvě z oddílu Veverek, zrovna držely bobříka mlčení, takže jsme si moc nepokecali.

Pak tam byl Ivo. U rybníka chytal žáby a brčkem je nafukoval. Bavilo ho je sledovat, jak se marně pokouší potopit. Brčko si vždy pečlivě ukládal, aby věděl jaký konec měl v puse. A tak, když odešel chytat další žábu, brčko jsme mu s Tondou otočili. Nás pro změnu bavilo sledovat, jak si dává do pusy ten konec, co ho před tím měla žába v zadku.

Taky tam byl Bořek, co dělal vedoucího u oddílu Skunků. Jednou, když se trošku opil, tak si asi spletl stan a cpal se mi do spacáku. Šťouchal mě do břicha nějakým klackem, nebo co a při tom mi pošeptal do ucha, že už všichni spí a můžeme jít na to. Když jsem se zeptal, na co s ním mám jít, vystrčil ze stanu, ani ho nezapnul.

Rozvodněná Bílina u Českých Zlatníků

Na tomto vzácném snímku je vidět, co dokázala rozvodněná řeka Bílina. To za řekou, jsou České Zlatníky. Obec jen kousek za Mostem. V době povodní, byla tato zcela odříznuta, a jediné možné spojení, bylo z Mostu po vodě. V pozadí bohužel nevidíme vrch Zlatník. Pravděpodobně proto, že tehdejší fotoaparáty neměly takový dosah. Ovšem na vině může být i mlžný opar.

V Českých Zlatníkách, bydlel i můj spolužák Lojza, co sedával v poslední lavici u okna. Ten si jednoho jarního dne, přinesl k svačině syrečky. Takové, co je jeho otec nakládal do piva a následně je nechával několik dalších týdnů zrát. Tyhle byly uleželé opravdu důkladně, a tak když Lojza svačil, my ostatní jsme nestačili větrat.

Zazvonilo a soudružka učitelka přikázala okna zavřít, aby její výklad nebyl rušen hlukem z ulice. Na argumentaci mnohých z nás, že je ve třídě pořád hrozný

smrad, opáčila, že syrečky jsou zdravé. To ovšem neměla říkat. O přestávce jsem zašel za Lojzou s krajícem chleba a požádal jsem ho, aby mi na něj taky trochu těch syrečků dal, že bych moc rád ochutnal. Ochotně tak učinil, protože i jemu samotnému začaly lézt pomalu i ušima a odešel na záchod kouřit.

Já mezikrát přemístil tuto zrající hmotu z chleba, na spodní desku učitelčina stolu. Po několika dalších minutách, vyučování pokračovalo. Bylo zřejmé, že celou tu hodinu byla soudružka učitelka značně nervózní a nesoustředěná. Chvíli u stolu neposeděla a dokonce sama otevírala okna. Když zazvonilo, očividně si oddechla. Ale než odešla, zavolala si Lojzu k sobě a řekla mu, že ať si těch syrečků jí doma s tatínkem kolik chce, ale do školy, ať už je v žádném případě nenosí. Jinak že by se mu mohlo stát, že mu je zabaví a dostane je až na konci školního roku.

Půvabná dívka na břehu řeky Bíliny

Tak toto je opravdu vzácný snímek pořízený na břehu řeky Bíliny. Odhaduji to tak na rok 1905, protože na kopci za řekou, vidíme ne zcela dostavěný hrad Hněvín. Samozřejmě že to krásné město, ze kterého nevidíme tentokrát ani kousek je Most. Ovšem mnohem zajímavější než samotné město, jsou tentokrát postavy zachycené na této unikátní fotografii.

Začněme těmi čtyřmi pány zcela vlevo, dle oblečení patřícími k vyšší střední třídě. Ti zcela evidentně čekají na takzvaný *koňský přívoz*, který je dopraví na druhý břeh. Převozníka s koňmi vidíme v pozadí. Důkazem, že si tento způsob přepravy mohli dovolit jen ti movitější, je matka samoživitelka, která se svými třemi dětmi zdolává řeku pěšky. To je ta postava a tři hlavy uprostřed řeky.

A teď k tomu nejpodstatnějšímu. Ta půvabná dáma je totiž jedna z mořských panen, které se do této ob-

lasti připlouvaly z Hamburku po Labi každé léto třít. Že prožívá plodné dny, je patrné z jejího spokojeného výrazu. Usmívá se i přes to, že je právě ošetřována místním lékařem, když si zřejmě v mělké vodě poranila ploutev. Ten usmívající se pán v plavkách, je z největší pravděpodobnosti její zachránce. Že byl o páření se s mořskými pannami mezi obyvateli Mostecka mimořádný zájem, dokazuje sehnutý muž v podvlíkačkách, stejně jako muž stojící před ním, chystající se rovněž svléknout kalhoty. Důkazem že v tomto případě poptávka několikanásobně převyšovala nabídku, je muž otočený zády a tahající ze zadní kapsy šrajtofli. Kdo byl nakonec tím šťastným, se již s největší pravděpodobností nikdy nedozvíme. Z jistotou lze vyloučit kromě malé dívenky, snad ještě chlapce okusujícího si nehty.

Chrámce na Mostecku

Na obrázku vidíme sklizeň brambor v obci Chrámce na Mostecku. A to více jak před sto lety. Vrch Číčov byl tehdy ještě zalesněný a stála na něm zřícenina hradu. To obojí tam dnes chybí. V současnosti je obec vyhlášená především pěstováním vinné révy a výrobou vína. Nejslavnější víno z tamní produkce Chrámecký Divoch, je pro obyvatele okresu pojmem. Název zřejmě vznikl spojením místa původu a chováním mostečanů po jeho konzumaci. To děvčátko na fotografii je pravděpodobně babička strejdy Emana, který z Chrámců pocházel. No, strejdy...

Jako dneska vzpomínám na den, kdy k nám domů přivedla matka jednoho chlapka a povídá: „Tohle je pan Eman. Pracuje u nás ve fabrice a bude u nás bydlet. Můžeš mu říkat tati.“

„Ale já už tátu přece mám, sedí naproti v hospodě,“ namítl jsem.

„Ten, co ho máš na mysli sice sedí, ale úplně někde

jinde a bude tam dlouho,“ pokračovala. Později jsem se dozvěděl, že otce zavřeli za to, že protestoval proti vstupu vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 tím, že na mě přestal posílat alimenty.

„Prozatím můžeš panu Emanovi říkat strejdo,“ navrhla matka. „Ale strejdu mám už taky, Karla přece,“ odvětil jsem.

„Toho vochlastu co má trvalý bydliště na záchytce, mi ani nepřipomínej. Posledně když tu byl, ukrad mi ze špajzu bažanta, co tam visel aby odležel a doma ho upek a sežral. Mně se pak snažil namluvit, že ho měl v úmyslu oživit a přimět k odletu do Afriky, na pomoc hladovějícím. A nakonec strejdů můžeš mít i víc, jiný to maj taky tak,“ uzavřela konverzaci matka.

A tak jsem měl strejdu Emana a nijak moc to neřešil. Když pak jednoho dne odjel na matčině dámském kole a s ním zmizelo i několik věcí co měly nějakou cenu, bylo mi jasné, že sami dlouho nezůstaneme.

Bílina protékající Mostem

Přiznám se bez mučení, že na této fotografií Most skoro nepoznávám. Já pamatuji řeku Bílinu tekoucí úplně jinudy. Zmizela i většina kopců na snímku. Ty padly za oběť postupující povrchové těžbě uhlí.

Most na snímku sloužil výhradně k přepravě uhlí z jednoho břehu na druhý. Když došlo k odklonu toku řeky, ztratil své opodstatnění a byl zbořen. Pro mě je ale na tomto snímku důležitá budova vpravo nahore. Škola kde jsem poznal svojí první velkou lásku. Aničku z 6. B. Byla sice starší, ale na rozdíl od mých spolužaček z 1. A už nosila i podprsenku. A ne zbytečně. Asi jí na mně taky záleželo, protože kdykoli jsme se potkali, upozornila mě na nějakou drobnost na mém vzhledu. Asi proto, abych se ji ještě víc líbil. A tak mě třeba upozornila, že si mám utřít nudli, zapnout poklopeč, nebo na ní přestat blbě čumět. Jednou mi dokonce sama povytáhla zařízlé punčocháče ze zadku. Už jsme spolu asi málem chodili a bylo jen otázkou času, kdy mě pozve na rande.

Jenže pak jsem všechno pokazil, když jsem po ní

hodil z legrace sněhovou kouli a umazal jí novou bundu. Teda, úplně sněhová nebyla. Bylo v ní trochu posypového materiálu a taky dost popílku. Ten padal na Mostecku na rozdíl od sněhu celoročně. To pak byla docela nepříjemná a řekla, že už z dálky měla pocit, že se blíží nějaký debil a že když jsem přišel blíž, tak se to potvrdilo. Ty nadávky a nakonec i facky bych jí ještě odpustil, ale kopat do mě fakt nemusela. V tu chvíli mě napadlo, že kdyby se to mělo opakovat častěji, asi by se mi to moc nelíbilo.

Ještě jednou jsem se jí pokusil kontaktovat, když jsem na ní namířil dřevěný samopal vlastní výroby, ale jen se ušklíbla a prohodila, že až u nás přistanou Marťani, mám se zdržovat na blízku. Že když budou potřebovat něčím podložit žebřík, budu se na to nejlíp hodit. To už mi vážně naštvala a dal jsem jí kopačky. Doufal jsem, že přileze. Nepřilezla. Tím mě naštvala ještě víc. Naštěstí po čase i naše spolužačky přestaly vypadat jako kluci a já se zaměřil na další objekty.

Vojáci 35. pěšího pluku z Plzně

Na vzácném snímku je zachycen vůbec první kostel, který padl za oběť těžbě uhlí na Mostecku. Že nakonec dojde na celé město, tehdy ještě nikdo netušil. Na fotografií je zaznamenána i událost o které už dnes máloko ví. Jsou na ní zachyceni vojáci 35. pěšího pluku z Plzně, kteří byli povoláni do Mostu, aby odstřelem zredukovali stavy přemnožených muflonů v pánevní oblasti.

Že se tento záměr tak nezcela povedl, svědčí rakev s jedním z nich. Po této nešťastné události byli vojáci staženi do svých domovských kasáren a vedení dolů se snažilo problém se sudokopytníky řešit po svém.

Tehdy přišel někdo s nápadem, že by bylo možno snížit stavy zvěře nasazením páru bengálských tygrů. Ty zcela nezištně zapůjčil za městem zimující cirkus

Klucky². Bohužel ani tento nápad se zjevně neosvědčil, protože stavy muflonů se prakticky vůbec nesnižovaly. Ba spíše naopak. Zato začali citelně ubývat zaměstnanci. Pravděpodobně proto, že neuměli tak rychle běhat. Údajně v tom svou roli sehrávalo i měkčí maso. Na tento hloupý experiment nakonec doplatil i samotný cirkus, protože navrátilivší se tygři, přestali být vhodní pro vystupování v manéži. Neustále totíž po svém krotiteli i ostatních zaměstnancích zcela nezakrytě mlsně koukali.

Problém s muflony se nakonec podařilo vyřešit vcelku jednoduše, a to přísným zákazem odhadzování svačin všemi zaměstnanci dolů. Muflonům tak pro nedostatek plnohodnotné stravy nezbýlo nic jiného, než se vrátit na svahy Krušných hor.

² Existuje i slavnější cirkus, jehož název se piše jako *Kludský*. Cirkus Klucky o kterém píši já, jen umně využil podobného názvu ke své snadnější propagaci.

Další z mosteckých náměstí

Některý z těch chlapců vyfocených na jednom z mosteckých náměstí, bude určitě můj pradědeček. Jen už se asi nikdy nedozvím který. Ona by ho nejspíš na té fotce nepoznala ani prababička, protože v době kdy se s ním sbližila, už byl o něco starší a navíc byla tma. Každopádně děda byl kluk jako buk. Co to tenkrát praděda s tou svojí partou na tom dvoukoláku vezl, také s určitostí nevím. Ale vzhledem k dané lokalitě je silně pravděpodobné, že šlo o tříděné uhlí. Chlapci si jeho rozvozem do mosteckých domácností přivydělávali a evidentně se jim dařilo. Žádný z nich není bez klobouku natož bos.

Já se pamatuji hlavně na ten obchod vpravo. Jen v té době už tam místo jmen těch dvou pánů, byl nápis *Samobsluha*. Tehdy první v Mostě.

To jsem šel jednou kolem a přední byl uvázaný takový menší pes. Hrozně vyl a všemožně se snažil vyprostit. Přišel jsem k němu a snažil se ho uklidnit. Ale vůbec se mi to nedářilo. Najednou se u nás zastaví nějaká starší paní a vyštěkne: „Proč toho psa neodvážeš,

copak nevidíš jak chudák trpí?“

„Ale...，“ stihnu jen já.

„Takovýmu spratkovi svěří psa a pak to takhle vypadá, pane，“ přidala se druhá.

„Koukej toho psa okamžitě odvázat nebo uvidíš, smrade jeden，“ zaječela třetí.

Když už jich na mě vrískalo asi pět a nějaký důchodce šel po mně holí, udělal jsem co chtejí a rezignovaně psa odvázal. Ten vyletěl jako střela, jen vodítko vlálo. Krátce na to vyšla ze samoobsluhy paní a sháněla se po psovi.

„To támhlethen kluk ho odvázal, my mu říkali ať to nedělá，“ zaznělo ze skupinky osob, které byly ochotny ještě před chvílí pro jeho osvobození vraždit. Ovšem nyní svorně ukazovaly na mě. Pochopil jsem, že co koli vysvětlovat nemá cenu. A tak když jen těsně minula mou hlavu síťovka majitelky psa plná brambor, už jsem na nic nečekal a zmizel skoro stejně rychle jako před chvílí ten pes. Od té doby jsem takto uvázané psy obcházel širokým obloukem.

Most jako na dlani

Na archivním snímku vidíme dva z mosteckých kostelů, na které se při stěhování nedostalo. Vpravo nahore je tamní muzeum. Lví podíl na jeho vzniku měl starosta von Pohnert, který roku 1888 oslovil občany města, aby darovali vhodné předměty. Moc se jich nesešlo. Úspěch se dostavil, až když sháněním exponátů pověřil mosteckého výběrčího daní, který měl volný přístup do všech domácností.

V muzeu pracovala dlouhá léta i paní Drclá. Nejprve vedla expozici novověku a když byla starší, byla přेřazena mezi vykopávky. Jednou nás s Leošem za odměnu pozvala do muzea na prohlídku, protože jsme zachránili pana Drclého před utopením v louži, ve které usnul při návratu z hostince. Ten se nám celou cestu, co jsme ho vlekli domů chlubil, že právě jako první Čech zdolal kanál La Manche stylem ouško.

Paní Drclá nás do muzea vzala po zavírací hodině a říkala, že nás tak aspoň nebude nikdo při prohlídce rušit. Leoš zařídil, že nás nerušila ani paní Drclá, protože jí zamknul na záchodě. Ředitel muzea se se svou

mladou sekretářkou zamkli pro jistotu taky. Z kanceláře se pak ozývaly zvuky, jako by tam stěhovali nábytek. V muzeu to bylo moc fajn, jen nám bylo divné, že v oddělení pravěku, byl jeden z lovců mamutů oblečen v montérkách. Když jsem do něj opatrně zapíchnul oštěp, podíval se na hodinky a když zjistil, že už pracuje půl hodiny přes čas, odebral se k píchačkám.

Nejvíce nám líbilo v oddělení bodných a sečných zbraní. Akorát tam trochu tállo, protože se mi podařilo vysklít dvě okna při manipulaci s halapartnou. Když nás přestalo bavit se šermovat a všichni ti rytíři v brnění leželi na zemi, přesunuli jsme se do oddělení palných zbraní. Tam jsme ale dlouho nepobýli, protože nás vyrušila paní Drclá ve chvíli když jsme se pokoušeli vystřelit z děla. Tu ze záchoda vysvobodila sekretářka, která už měla stejně jako ten pračlověk v montérkách ten den padla. Paní Drclá uhasila doutnák, mluvila sprostě a hnala nás z muzea. Nakonec sebrala Leošovi i ty dvě bambitky, co si vzal na památku.

Starý mostecký hřbitov

Nalevo od tohoto kostelíka býval starý mostecký hřbitov. V letech 1967-70 došlo k jeho likvidaci. Vzpomínám, jak jsem někdy v té době kolem něj procházel v pozdních večerních hodinách k domovu, když mě oslovovaly dvě postavy sedící na hřbitovní zdi.

Hrozně jsem se lekl, protože před tím jsem si jich vůbec nevšiml. Krom toho, že byla tma, tak jejich vyzáblé postavy kryla z části koruna hustého kaštanu.

„Koukám, že ty ses moc vysokého věku nedožil, chlapče,“ povídá jedna z těch postav. „V kterém roce jsi vlastně umřel?“

Po prvotním šoku jsem odpověděl po pravdě, že jsem ještě neumřel a že jdu od kamaráda u kterého

jsme hráli *Člověče nezlob se*. Na další otázky jsem už ale nehodlal čekat a jen co jsem je minul, přešel jsem do běhu takové intenzity, že jsem se snad ani nedotýkal země. Cestou jsem předběhl tramvaj, která mi předtím ujela.

Zastavil jsem se až doma a už v klidu si přemáchl spodní prádlo. Sice nevím kdo to byl, ale tuhle trasu už jsem za tmy nikdy neabsolvoval.

Dnes, kdykoli sleduji v televizi atletické závody a vídám, jak diváci oslavují Usaina Bolta, je mi malinko smutno, když žádný z nich netuší, že srovnatelných výkonů bylo dosaženo na Mostecku již několik deseti let předtím.

Městské lázně v Mostě

Do tamního bazénu jsme se se školou chodili učit plavat. Spolužákům to v plavkách vesměs slušelo a u některých z nich začínal mít jejich horní díl své opodstatnění. Ten den i naše třídní vypadala nějak lépe než obvykle. Dost možná taky proto, že si zapomněla rákosku v šatně. Soudružka učitelka nás nejprve pod hrozbou třídní důtky varovala, že do vody nesmíme za žádných okolností močit, protože od toho jsou tu záchody. Na Adamovu otázku zda se zákaz týká i velké potřeby, jen obrátila oči v sloup. Pak ještě dodala, že se snad žádné takové čuně nenajde, protože se v té vodě budeme všichni koupat a mnozí z nás jí budou v rámci výuky pravděpodobně i pít.

Potom nám vedle bazénu předváděla, jak bychom to měli dělat, pokud se chceme udržet na hladině. Taky říkala, že se máme zdržovat pouze tam kde stáčíme, ale že na nás bude pro jistotu dohlížet soudruh Mřenka.

Plavčík Mřenka seděl na lavici opřený o zeď a ani trochu nevypadal, že by měl chuť někoho z nás zachraňovat. Měl skelný pohled a byl z něj cítit rum.

Jediné co ho po celou dobu zajímalo byl zadek sou-družky učitelky. Zřejmě mu z toho dívání vyschllo v krku a tak se zvedl a nejistým krokem se přemístil do své prosklené budky. Tam si otevřel novou láhev rumu a asi tři čtvrtě z ní upil.

Když po chvilce vyvrávoral ven, už neovládal svoje tělo vůbec. Při pokusu o chůzi zakopl o vlastní nohu a po marné snaze udržet stabilitu přepadl přes okraj bazénu. Přestože to bylo na straně, kde byl jen metr vody, začal se topit. Okamžitě nás za ním několik nasákalo a podařilo se nám ho vyvalit ven. Ležel tam, tekla z něj voda a táhnul rum. Pepík doporučil učitelce, že by mu měla dát umělé dýchání z úst do huby, ale moc se jí do toho nechtělo. Byla zmatená a pobíhala tam jak křeček v reprobedně. Bylo mi jí líto a tak jsem jí řekl, že je jenom vožrajej a vyspí se z toho. Vyspal. Dokonce na záchytce.

Ten den se nikdo z nás plavat nenaučil. Třídní byla z té události tak vyděšená, že už nás nepustila ani pod sprchu.

Chanov jak už ho dnes nikdo nezná

Nyní část Mostu. Řeka Bílina tudy protéká i v současnosti, jen ty husy byste hledali marně. Obec je známá unikátními průhlednými paneláky. Já si vzpomenu hlavně na strejdu Eduarda. Tamního rodáka. Když jsem jednoho dne přiběhl domů, bylo tam najednou o dost méně místa. Byla tam spousta klecí s ptáky a nějaký chlap, kterého mi matka představila jako Edu.

„Ahoj strejdo,“ uvítal jsem ho už zkušeně. Matka se na mě mile usmála. Byla ráda, že má někoho, kdo má nějakého koníčka a tudíž by nemusel jenom chlastat. Eda nechlastal. Ale tak týden, maximálně 14 dní. Když pak za to vzal, mohl klidně chlastat za náročák.

Ptáci řvali celý den a on se k nim přidával večer, když zavřeli hospody. Když se vykropil, tak by pořád něco řešil. A tak ho občas matka musela uspat lopatkou na uhlí, aby už dal pokoj. Někdy dostal na budku už v hospodě. To ale zase pro změnu brečel a bylo mu všechno líto.

Třeba dost těžce nesl fakt, že moje punčocha co nám připravila matka na Mikuláše, obsahovala o je-

den bonbón a dva buráky navíc. Matka problém vyřešila tím, že jsem si s ním musel punčochu vyměnit. Při mistrovství světa v hokeji pořád vykřikoval, že fandí těm *druhejm*. Když to jednou zkusil v hospodě, prohodili ho zavřeným oknem. Měl jsem sto chutí to při tom hokeji udělat taky, ale ještě jsem neměl takovou sílu. Tak jsem mu aspoň řek', že je blbej.

Když se Eda dostal do situace, že mu ve všech hospodách v okolí dali minimálně jednou přes hubu, přeřadil na lahvový. To pak seděl doma a drezúroval ptáky. Chtěl, aby na pověl přeskočili z jednoho bidýlka na druhý a učil je mluvit. To první se mu občas povedlo. Radost mu nekalil ani fakt, že tak činnili skoro pořád. Jednou když po něm andulky tvrdosíjně odmítaly opakovat „Pepíčku“, a jen dál hlasitě vřeštěly, mrštíl po nich jitrnici kterou právě pojídal. Slušně jí nakrájel o dráty klece. Když jsem pak po čase přišel domů, nebyl tam ani Eda, ani klece. Po klecích zůstaly hřebíky ve zdi a po Edovi mastnej flek tamtéž.

Letní kostel

Jak by se někdo mohl domnívat, nejedná se o žádnou zříceninu, ale o tzv. *letní* kostel ve starém Mostě. Zda byl kostel v této podobě koncipován již od prvočátku, se mi dosud nepodařilo dohledat. Pokud vím, další takto revolučně pojatá stavba se na našem území nenachází. Pomineme-li nedostavěný gotický chrám Panny Marie v Panenském Týnci, který však nikdy nesloužil svému účelu.

Fotografovi se kromě kostela podařilo zachytit také farářovu hospodyně Anežku, topiče Františka s nůží dřeva na zádech a jednu ze sester řádu magdaleneitek přezdívaných též *bílé paní*. U té není vzhledem k tomu, že je otočena zády, totožnost s určitostí prokázána. Většina historiků se však přiklání k názoru profesora Chtivého, že se podle tvaru pozadí jedná o sestru Eulálii. Ačkoli se kostelu říkávalo *letní*, byl až na vzácné výjimky využíván celoročně. A to i v chladné podkrušnohorské zimě. To se pak musel topič František pořádně otáčet. Jen zcelaojediněle se stávalo, že byl

obřad kvůli nepříznivému počasí posunut, či přeložen. A to pouze v případě sněhové kalamity, když se panu faráři nepodařilo včas proházet se sněhem k oltáři.

Na snímku kostela už nevidíme původní zdobená okna. Ta byla demontována, protože při jejich mytí trpěla hospodyně Anežka závratěmi. S údržbou oken na zemi, pak už neměla žádný problém. Jejich absence stejně měla na klima v samotném kostele jen zanedbatelný vliv.

Sestry z řádu magdaleneitek pečovaly o pana faráře převážně v nočních hodinách, neboť hospodyně Anežka byla šťastně vdaná a ten její sloužil u c. k. státních drah jenom ranní. Škoda, že i tento ojedinělý architektonický klenot musel ustoupit povrchové těžbě hnědého uhlí. Nicméně posloužil alespoň jako inspirace pro výstavbu různých amfiteátrů a letních kin na celém území naší vlasti.

Mostecké kino Oko

Na snímku poznávám starý Most – Děkanský kostel, hrad Hněvín a dominantní stavbu Repre uprostřed. Tam bývalo kino Oko. Na to se pamatuji velice dobře, bylo to totiž poprvé, co jsem šel do kina s holkou. S Evičkou, co jsem s ní seděl v lavici. Příjemný zážitek na který jsem se hrozně moc těšil, před kinem malinko narušil Viktor. Ten s námi chodil do třídy jenom proto, že už stihнул třikrát propadnout. Evička se mu asi taky líbila, protože chtěl abych mu dal lístky a vypadnul. Když jsem odmítnul, tak se asi naštval, jelikož jsem si téměř okamžitě ustál na chodníku. Naštěstí se mě zastala Evička, která Viktorovi pěkně natvrdo řekla, že ať mě nechá, protože jsem ještě malej. Když Viktor odešel s nepořízenou a mně přestala z nosu téct červená, uvaděčka nás po týdeníku usadila na místa v poslední řadě.

Na filmu Hrbáč mě nejvíce zaujal ten pán, co si od miminka vychoval svou manželku. Sám vypadal pořád stejně a ještě stačil všechny zapíchnout. Ale více než film mě zajímala Evička. Chtěl jsem jí držet za ruku. Že mají dívčata i jiná místa, kam je příjemné

si sáhnout jsem tehdy spíš jen tušil. Internet nebyl a starší sestra se v koupelně zamykala. Evička zpočátku dělala, že jí to vadí, ale když jsem jí opakovaně kupoval Eskymo a prokládal to bonbóny, začala se tulit. Peníze jsem měl, protože jsem Emilovi prodal za 20 korun pásaka, co jezdil na ploché baterie dopředu i dozadu.

Když film skončil, Evička se mi místo pusy svěřila, že jí bolí v krku a taky trochu břicho. Když jsem jí pak doprovázel domů, potkali jsme před barákem její matku. Zrovna venčila psa. Nevěděl jsem, že je to ta paní co jsem jí přiskřípnul jezevčíka a trochu i prsty do dveří u sámošky. Ale nebylo to schválně. Dokonce i ty brýle jsem jí rozslápnul úplnou náhodou. Asi to viděla jinak, protože mi řekla, že ať koukám okamžitě mazat.

Když se Evička uzdravila z anginy a průjmu, tak mi řekla, že už se mnou nesmí kamarádit a soudružka nás rozsadila. Na pusu od holky jsem tak musel ještě počkat.

Modlidba

Tuto část Mostu neznám. Patrně byla odtěžena, ještě než jsem se narodil. Dlouho jsem ve svém archívku hledal nějaký záchytný bod a tím se nakonec stala dívka na snímku.

Nejspíš to bude paní Untrmanová, co bydlela u nás v přízemí. Za mlada, samozřejmě. Možná se kaje za své budoucí hříchy. Paní Untrmanová věděla o každém v našem okolí úplně všechno. I to, co nebyla pravda.

Když ještě žil pan Untrman a v hospodě na růžku se blížila zavírací hodina, bylo mu ho všem upřímně líto. Nás děti neměla paní Untrmanová ráda. Nadávala, že moc řveme a ona pak neslyší o čem se baví dospělí. Když ale potřebovala pro něco dojít do obchodu, dala by se namazat na chleba.

Když se mě takhle jednou opět pokoušela odchytit, řekl jsem, že se musím jít domů učit, protože chci mít na konci roku samé jedničky a opravit si tak tu jednu dvojku z pololetí. Začala ječet, že moc dobrě ví, že jsem samá trojka a že stejně skončím u lopaty. Taky říkala, že ta dvojka z chování je pro mě ještě dost málo.

Nakonec dodala, že jsem celej můj fotr. Toho taky vůbec nemusela. Jednou jí při návratu z hostince řekl, že kdyby jí v tom okně někdo vyfotil, byla by to pěkná etiketa na vepřovou konzervu.

Když si pak na jeho počínání ztěžovala matce, tak se jí snažila uklidňovat tím, že to určitě nemohl myslit vážně, poněvadž by ty konzervy nechtěl nikdo ani zadarmo. Za nějaký čas došlo při přesídlování do paneláků i na naši ulici. Paní Untrmanovou přestěhovali do domu, kde se s nikým neznala a tudíž neměla žádný respekt. Jen jednou si zkoušela poslat některé z mnoha sousedovic dítěk pro něco do obchodu. Neviděla ani nákup, ani peníze. Ani následná reklamace u rodičů dítěte, nebyl dobrý nápad. Když přišla po těch penězích ještě o zubní náhradu, došlo jí, že jakékoli další konverzace je zbytečná. Po mnoha dalších peripetiích v novém bydlišti usoudila, že si snáze sjedná respekt v domově důchodců. Tam dost možná žije dodnes. Panu Untrmanovi bych ještě pár let klidu na hřbitově docela přál.

Smetanova náměstí v Mostě

Budova napravo od věže je Městské divadlo. Po roce 1948 se přejmenovalo na Divadlo pracujících. Jeho slavnostní otevření proběhlo 30. 9. 1911. Architektem byl Alexander Graf. K jeho odstřelu došlo 20. 10. 1982. Ale než ho stačili zbořit, několikrát jsem ho navštívil se školou v rámci kulturního vzdělávání. Užili jsme si tam ovšem i spoustu legrace.

Jednou soudružce učitelce z *béčka* strašně vadilo, že jsme před představením při hře na honěnou skákali po křeslech. Ludvíkovi, který dojížděl z nedaleké obce řekla, že není někde v Kotěhůlkách v kině, čímž ho docela nakrknla. A tak když sál potemněl, odměnil jí občas střelou z flusačky z krajónu, do které používal rýži jako střelivo. Soudružka pak po každém úspěšném zásahu slíbila někomu dalšímu ve svém okolí třídní důtku. Trefit nějak zásadněji některého z účinkujících, se Ludvíkovi pro velkou vzdálenost moc nedářilo.

Samotné dění na jevišti, mě tehdy nijak zvlášť nezaujalo. Porád tam běhali v ušankách, říkali si soudruhu

a dělali že staví kolej pro bajkalsko-amurskou magistrálu. Když to pak s námi naše soudružka učitelka po představení probírala, tak řekla, že když se nebudeme učit, dopadneme stejně. Jednoho toho soudruha, co se mu nechtělo moc pracovat kvůli tomu vyloučili ze strany, načež ho za to opustila manželka a vzala si jeho uvědoměléjšího kolegu.

O hrani divadla jsem také nějaký čas přemýšlel. Víděl jsem to v té době jako jedinou možnost, jak dát holce pusu a nedostat po hubě. A tak když se ve škole dělal nábor do dramatického kroužku, zvedl jsem ruku. Ta soudružka co to vedla, ale mé nadšení pro herectví rychle zchladila. Prý mi není vůbec rozumět jak huhňám a že když by osvětlovač zamířil reflektor na můj zlatý zub, hrozil by divákům v prvních řadách zánět spojivek. Ale že i pro mě se občas taky něco najde. Pochopil jsem, že z líbání na jevišti nebude nic a představa, že bych třeba hrál v prvním dějství pařez a v tom druhém mě vykopali, mi vzala veškerou chut v herectví pokračovat.

Hrad Hněvín v Mostě

V tom domě vpravo pod ním bydlela kamarádka mé matky paní Prošlá. V mládí závodně tancovala. A do cela dobře. V okresní soutěži se umístila na druhém místě a jak sama říkávala, měla být první. Ale to by se prý ta káča, co jí dali to první místo, nesměla vyspat s celou porotou.

Jednou u kafe paní Prošlá slíbila mé matce, že si mě vezme do parády a udělají ze mě špičkového tanečníka. Měl být konec mému bezcílnému pochlakování se po ulicích. Když přišel den D, matka mě navlékla do svátečního, nasliněným kapesníkem vypucovala obličej a vyslala k paní Prošlé na první hodinu tance. Ta pustila gramofon a šlo se na věc.

Malý problém nastal už při pokusu o základní postoj. Nejen že paní Prošlá byla o hlavu vyšší, ale vpředu toho měla tolík, že jsme na sebe sotva dosáhli. To poprsí bylo takových rozměrů, že mít jí k dispozici Švédové při dobývání Hněvína během třicetileté války, nemuseli se namáhat s beranidly. Stačilo by poslat jí k hradu jen chvilku napřed. Paní Prošlá ten

problém vyřešila po svém a díky tomu, že jsem měl ramena jak lahvička od francovky, umístila si můj rachitický hrudníček mezi prsa. Nebylo mi tam úplně zle, jen jsem si krom omezené hybnosti připadal jak zajíc v brázdě. Naštěstí jsem mohl vnímat zvuky, když už jsem neviděl do okolí.

Začali jsme tančit. Paní Prošlé začalo docházet, že si tentokrát vzala hodně velké sousto. Přes veškerou mou snahu jsem jí co chvíli dupl na nohu. Zpočátku se to snažila brát s úsměvem, ale ten se postupně vytácel. Úplně, když se mi podařilo přišlápnout jí obě nohy současně. To mi to pak začala zlomyslně oplácet. Pominu-li fakt jak hrozně to bolelo, jsem nabyl dojmu že se mi po každém jejím došlápnutí noha po každé tak o půl čísla zvětšila, protože na ní ještě zakroužila, jakoby chtěla uhasit vajgla. Jen chabou útěchou mi byla myšlenka, že bych se snad mohl díky těm ploutvím prosadit v plavání. Když hudba dozněla, já se vymanil z poprsí a paní Prošlá mě vyhodila, nechápal jsem co lidé na tom tancování mají.

Souš u Mostu

Na snímku z přelomu 19. a 20. století vidíme část obce Souš u Mostu. Mladeneč na zachycený na snímku a překonávající rozvodněnou řeku Bílinu je ševcovský tovaryš Klaczek. Zda je zachycen na cestě do práce, či jen tak zapózoval na druhém břehu stojímu fotografovi, lze už jen stěží určit. Možná že obojí.

Hrad na snímku je sice Hněvín, ovšem je to jen jeden z návrhů, který výběrovým řízením neprošel. Ten vítězný stojí na kopci nad městem dodnes. V místech kde byla fotografie pořízena je v současnosti autodrom. Dlouhá léta před tím se však automobilové a motocyklové závody jezdily v ulicích města.

Mostecké závody byly hodně populární u našich přátel z NDR. Nejspíš proto, že je taky skoro nikam jinam nepustili. Přehoupnout se přes Krušné hory potvz. *Trabantstraße* pro ně nebyl žádný problém.

A tehdy jsem se já, v době hluboké totality, rozhodl uskutečnit svůj první podnikatelský záměr. V pátrnictví jsem po dvaceti korunách nakoupil plakáty

s vozy Formule 1 a srolované jsem se je vydal v den konání závodů nabízet příznivcům automobilismu z východního Německa.

„Když je po třiceti korunách prodám, nějakou tu pětku to hodí,“ přemítal jsem nahlas. Jenže když jsem se vmísil do davu přihlížejících, dostal jsem strach. Co když mě u toho chytí někdo od SNB? To by byl malér. Nebo dokonce od StB? Určitě jich tu bude v civilu plno. Nakonec mně představa zmařené investice dodala odvahy a já rozbalil plakáty v klubku pivem rozjařených Němců. Ti začali nadšeně hulákat a svolávat své krajané ze širokého okolí. V tu chvíli už skoro nikdo nesledoval dění na závodní dráze, zatímco já už jsem se viděl za katrem. A tak na otázku „ví fil króne“, jsem vyhrkl „cén króne“. Plakáty zmizely rychlostí blesku a já skoro stejně rychle po nich. Nakonec jsme byli spokojeni všichni. Němci nakoupili levně plakáty a mě nezavřeli za nedovolené podnikání.

Hornická kolonie

Historický snímek hornické kolonie na okraji Mostu. Jedná se o tehdy poměrně frekventovanou Volskou ulici. Fotografovi se podařilo zachytit kromě těch dvou volů v popředí i jiné zajímavé postavy. Že byl snímek pořízen právě v době probíhající dopravní špičky, svědčí další přijíždějící volský potah. Ten je však vzhledem k dodržování předepsaného odstupu mezi volskými potahy vidět již jen matně. V tomto případě se nejspíš jedná o jednostopé vozidlo s nižší kubaturou a tedy i spotřebou.

Dopravní policista sedící vpravo na kládách s vysílačkou a se sluchátky na uších, zřejmě konzultuje nastalou dopravní situaci se svými kolegy na dalších úsecích. Je dost možné, že četnost volů na snímku by mohla některé tipující mylně přivést na myšlenku, že se jedná o Volyni, případně o Volary. Budova vpravo je zájezdni hostinec U lucerny. V nočních hodinách pak U červené lucerny. Paní hostinská čilý ruch na Volské ulici sleduje s rukama v bok. Muž vlevo, kterého před chvílí vyhodila dveřmi, uvažuje o návratu oknem.

Hostinec U lucerny hojně navštěvovali právě řidiči volských potahů a především ti z MDVD (Mezinárodní dálkové volské dopravy), kteří ho využívali k dodržování předepsaných bezpečnostních přestávek. Podle prázdného parkoviště před hospodou, to však v danou chvíli na nějakou tlačenici uvnitř nevypadá. Proto se zdá, jakoby paní hostinská očima přímo hypnotizovala právě projíždějící volský povoz a doufá, že snad hodí pravý blinkr. Ale podle postavení šoféra vozu biče tomu nic nenasvědčuje. Tak snad až ten další, paní hostinská...

Ti dva chlapci v kloboucích, jsou zřejmě synové paní hostinské, kteří se starali o před hospodou zaparkované voly. O ty uvnitř, už se postarala paní hostinská sama. Bosý, zády otočený chlapec bez klobouku kráčející vpravo, je pravděpodobně děvče. Lucerna na rohu hostince svítívala v noci červeně a bílá košile ledabyle přehozená v prvním patře přes šňůru a patřící dceři paní hostinské signalizovala, že dneska by to šlo.

Kamený most v Mostě

Podle nízkého stavu vody v řece Bílině, se pravděpodobně jedná o suchý rok 1904. Ten uličník clonící si oči bude nejspíš pan Poděs. Budoucí okresní přeborník v bězích na středních tratích.

„Pošlete toho vašeho kluka někdy za mnou mladá pani,“ povídá jednou v mlíkárně mé matce pan Poděs, který už v té době vedl pouze atletický oddíl u nich v domově důchodců.

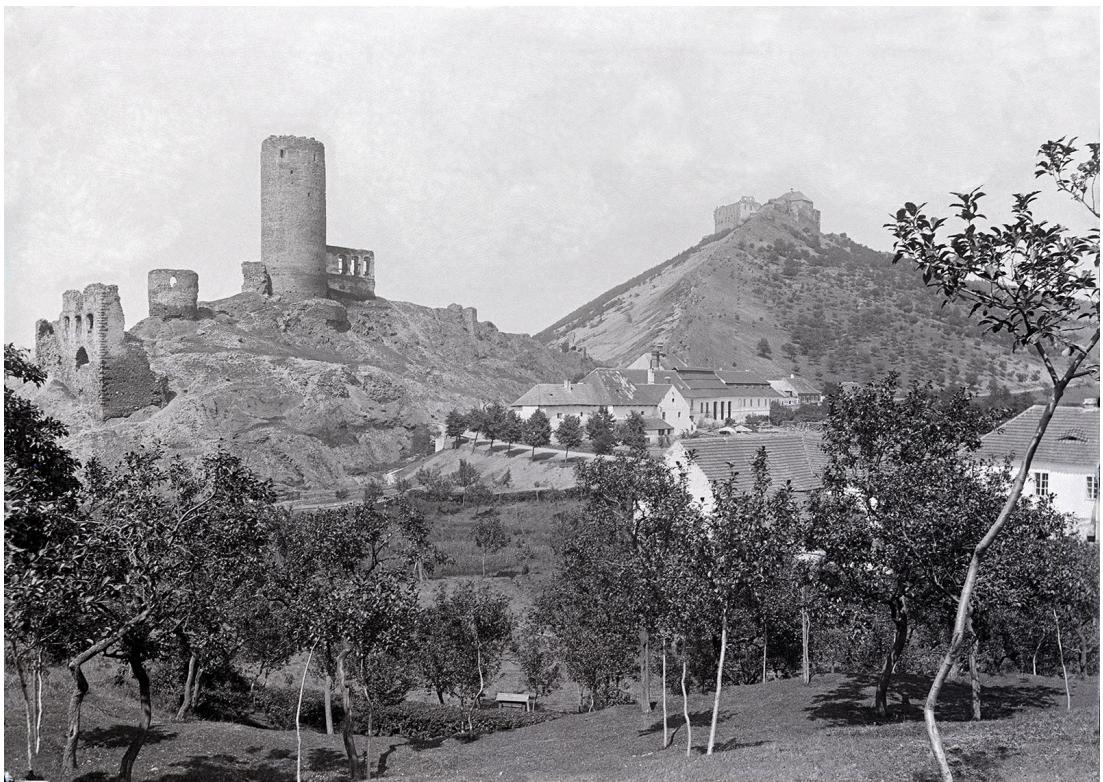
„Když jsem ho onehdá viděl běžet a skákat přes ploty, když upaloval s téma kradenejma hruškama od Nepřejícných, docela mu to šlo. Takové talenty je třeba včas podchytit, než nám je odchytí SNB a následně předá vězeňské službě. To pak ale bývá už většinou pozdě.“

Na to matka slyšela. Nepřála si abych skončil v kriminále, jak mi opakovaně prorokovala paní Untrmanová od nás z přízemí. A tak jsem se druhý den, oděn do sportovního, hlásil u pana Poděsa. Ten byl rád, že má konečně někoho perspektivního, protože jak říkal, jeho současní svěřenci jsou už několik desítek let za zenitem. Taky povídal, že jsou líný jak prasata a po-

řád se na něco vymlouvaj. Hlavně ti s berlema. I oni mě rádi viděli, protože doufali, že budou mít o něj konečně pokoj.

Hody a vrhy mi moc nešly. Kladivo jsem ani neužívhnul, kouli jsem si málem hodil na nohu a oštěpem jsem propíchnul trenérovi novou bundu, co si odložil vedle na lavičku. Ta děravá bunda ho asi dost mrzela, protože když mi vyklouznul disk a já ho s ním trefil pod koleno, tak mi ho sebral a ještě mi dal facku. Skákání bylo už lepší. Jen u výšky mi vadila ta laťka, ale stejně jí tam pořád dával. U skoku do délky jsem měl zase pocit, že ten písek vysypali zbytečně moc daleko.

Nejvíc si ale pan Poděs sliboval od mého běhání. Vždy si přál vychovat svého nástupce. Mě to běhání ale nebaivilo a jeho asi taky ne, protože ne mě pořád řval a ještě k tomu sprostě. Hlavně jsem nechápal, proč bych měl rychle utíkat, když jsem nic neproved'. Tvář se mu rozjasnila, až když na mě poštval svého psa. Tomu psovi jsem tenkrát utek', ale k tomu poděsovi už mě nikdo nedostal.

Hrad Hněvín a zřícenina na vrchu Ressl

Tak Hněvín jsem poznal, ale že by byla na Resslu nějaká zřícenina, to slyším prvně. Za mě už tam bylo letní kino a celý kopec zalesněný. My chodili se školou do kina Svět, protože bylo blízko naší školy. V něm tam takhle jednou během filmu naše soudružka učitelka okřikla Ferdu s Karlem, kteří se hlasitě dohadovali o tom, k čemu všemu slouží ta malá prdelka co jí mají děvčata vpředu.

Hned na to ale na ní vystartovala uvaděčka, která jí zřejmě kvůli menšímu vztíru v té tmě považovala za jednu z nás, posvítila na ní baterkou a řekla jí ať okamžitě zavře klapačku, nebo dostane pár facek. Soudružce učitelce to přišlo líto a začala brečet. Při cestě z kina to pak odůvodňovala tím, že jí dojal děj filmu. Konkrétně osud toho soudruha, co těžce nesl neplnění plánu a jako na potvoru mu to přestalo klapat doma, protože byl pořád v práci.

Soudružka učitelka tenkrát měla docela den blbec. Při cestě z kina si nás ani nespochytala a tak ani nezjistila, že chybí Kamil. Ten zůstal v kině uskřípnutý

mezi sedadlem a opěradlem hlavou dolů. To se mu přihodilo, když se chtěl pokusit sledovat závěr filmu vzhůru nohama a tak udělal na sedadle stojku. To se mu ale sklopilo a on nemohl ven. Našla a osvobodila ho až uklízečka. Před tím mu ovšem stihla vycucnout vysavačem klíče od bytu a nějaké drobné.

Nakonec jsme tenkrát všichni šťastně doputovali z kina domů. I když někteří později. Kromě Kamila ještě Honza, který zůstal zaklesnutý v kanále, do kterého mu spadla koruna a kterého za nohy vytáhl až druhý náhodný kolemjdoucí. Ten první náhodný kolemjdoucí mu jen vytáhl ze zadní kapsy kalhot peněženku ve které měl 150 korun a které mu dala maminka na obědy do družiny. Dokonce až po třech dnech přivezli nějací pánové v civilu Edu, který si prý v kině zapomněl brýle a pak cestou domů zabloudil. Nakonec měl veliké štěstí, že ho na poslední chvíli našli pohraničníci až někde u Aše, jen několik desítek metrů od přechodu do západního Německa.

Kulturní dům Repre

Na snímku lze vidět budovu Repre v Mostě. Obrovský kulturák se spoustou sálů, sálků a kluboven. A taky s restaurací a kinem Oko. O kterém už jsem se v jiné souvislosti zmínil.

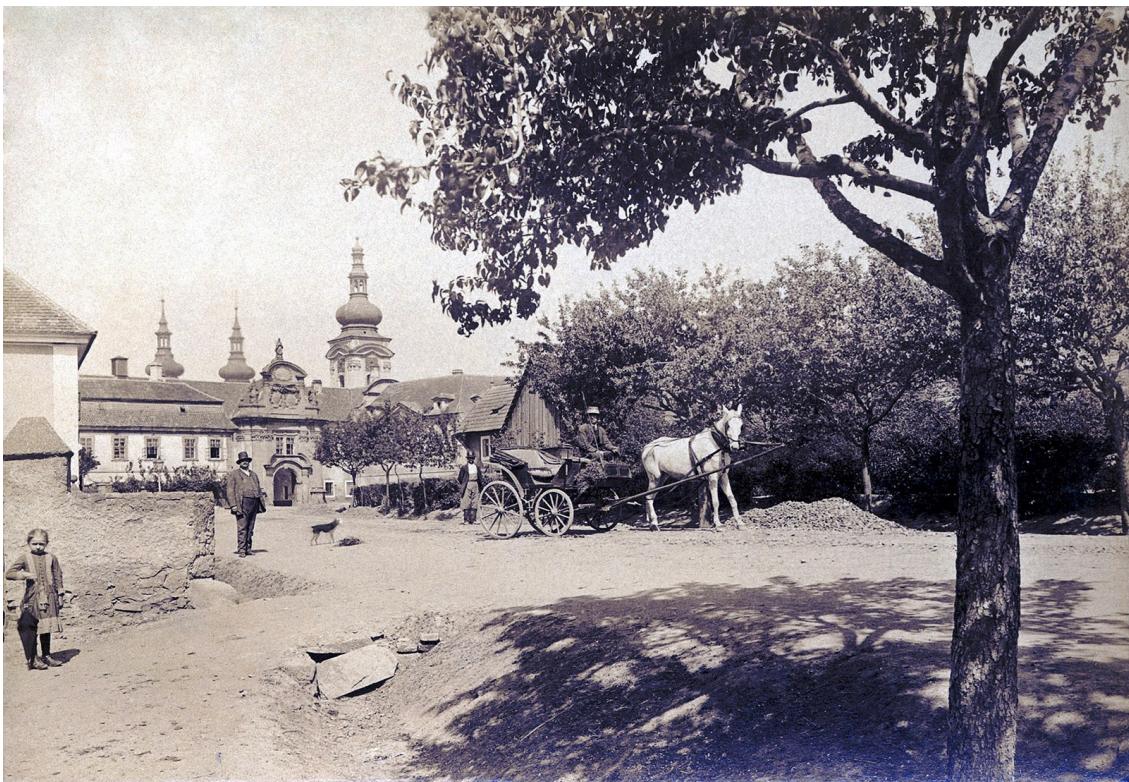
Jednou nám soudružka učitelka přinesla do třídy nabídku různých zájmových kroužků co se tam pořádaly a do kterých i my prý můžeme chodit. Já jsem zkusil nejprve nějaký o vesmíru. Byl jsem tam asi dvakrát. Pořád jsme si psali do sešitu jenom nějaká čísla a vzorce. Jako ve škole. Dalekohled, kterým by se daly pozorovat hvězdy a planety, nebo při zatažené obloze alespoň obnažené ženy v okolních domech, nám neukázali ani na fotce.

Tlaku matky která chtěla abych navštěvoval kroužek šití, jsem naštěstí odolal. I když argumentovala tím, že až ze mě bude doktor a budu operovat, může se mi to hodit. Já se ale chtěl v té době stát popelářem. Líbilo se mi, jak umí koulet dvě popelnice najednou

a že se můžou celý den zadarmo vozit na stupačkách. Pak jsem taky chvíli navštěvoval nějaký kroužek přátel sovětské literatury, protože se tam přihlásila Helenka. Když jsem zjistil, že ty knížky nejsou o indiánech a Helenka na mě kaše, vykašlal jsem se zase já na ten kroužek.

Nakonec mi Jarda, co bydlel pod náma a už chodil do učení, poradil z těch kroužků ještě jeden. Že je to o holkách. Jako, že co mají pod oblečením, a tak... To mě poslední dobou začalo docela vážně zajímat a tak jsem se tam moc těšil. Zbytečně. Ukázalo se, že se to jmenuje podobně, ale je to o psech. Kroužek mladých kynologů³. Nebo tak nějak. Všichni co tam přišli, měli sebou nějakého psa. Já měl doma akorát křečka a při představě, že bych ho hledal na cvičáku v trávě, jsem odešel zkłamaně domů. Nebyl jsem smutný, že nemám psa, ale že to nebyl ten kroužek o kterém mi vyprávěl Jarda.

³ ...a nikoliv gynekologů

Mostecký zámek

V tomhle mosteckém zámku sídlila v dobách mého dětství redakce okresního týdeníku Rozvoj. Jednou k nám do třídy přivedl soudruh ředitel nějakého tlustého chlápka a řekl, že je to soudruh Líný z Rozvoje a bude psát článek o naší škole. Pak ještě dodal, že doufá že neuděláme škole ostudu a odešel něco důležitého řešit se svou mladou sekretářkou.

Líný si sedl na místo naší soudružky učitelky a začal se nás jednoho po druhém vyptávat na různé otázky. Když vyzpovídal asi polovinu třídy, vypadal docela naštvaně. Zatímco jeho obličej víc a víc brunátněl, ten soudružky učitelky, opírající se u okna o parapet, stejnou rychlosťí bledl.

Poprvé ani nebylo divu. Dozvědět se najednou taklikzávažných informací, to s jedním zacloumá. Například to, že prvním člověkem ve vesmíru byl Lenin, Klement Gottwald byl spoluzakladatelem automobilky Laurin & Klement, a že Brežněv je hokejista. A docela dobrej. Na dotaz ohledně Slovenského národního povstání, mu Čenda odpověděl, že sice neví

nic konkrétního, ale určitě se něco chystá.

Když mu pak Gejza, co sedával v poslední lavici sdělil, že se na jméno prvního tajemníka KSČ zeptá doma taty, protože ten s ním seděl na Borech, soudružka učitelka zřejmě z taktických důvodů omdlela.

Okamžitě nás několik vyběhlo pro pomoc. Naštěstí školník zrovna vytíral chodbu. Když na soudružku učitelku vyždímal hadr, docela rychle se probrala.

Školník byl vůbec ten den za hrdinu. Nejen že zchránil naší soudružce život, ale ještě se mu podařilo odlákat redaktora k sobě do kamrlíku na domácí slevovičku. Když pak v průběhu další hodiny Líný vevrávoral do třídy, byla s ním docela legrace. Kravatu měl jako indián čelenku a z poklopce mu koukala košile. Blekotal jak se mu u nás líbilo a když se loučil se soudružkou učitelkou, tak jí sahal na zadek a ptal se jí, co dělá večer. Ta se poprvé ten den začervenala. Článek, který v následujícím týdnu vyšel v Rozvoji, byl oslavou žáků i zaměstnanců školy. A kdyby tu školu nezbourali, visel by tam na nástěnce ještě dneska.

Nové panelové sídliště

Toto je poměrně nový snímek jednoho z mosteckých panelových sídlišť. Podle výsypky v popředí byl zřejmě pořízen ze zakladače ZP 6600, které se v okolí města i v současnosti vyskytují v poměrně hojném počtu. Ta nízká budova vlevo je sportovní hala Lokomotivy Most. V té jsem svého času navštěvoval tamní boxerský oddíl.

Matka mé nadšení pro tento druh pohybové aktivity pranic nesdílela a tak jednou ještě před zavírací hodinou, vyzvedla otce z jeho oblíbeného restauračního zařízení a přišli se na mě podívat. Asi se jí to moc nezdálo, protože po tom co viděla, následovala její živá diskuse s trenérem. Docela jí vadilo, že většina ostatních měla rukavice od krve a jenom já obličeji. Taky se trenéra ptala co je pravdy na tom, že se po úderech do hlavy blbne. On jí odpověděl, že to není žádná pravda

a že já už jsem k nim do oddílu v tomhle stavu přišel. Dokonce si prý všiml, že po několika úderech do hlavy přestávám zadrhávat. Otec před návratem do hostince jen suše prohodil, že když se mlátěj v hospodě židlema je u toho větší legrace a že až budu větší, tak mě to taky naučí.

K tomu už jaksi nedošlo, protože jednoho dne zmizel a nebyt toho, že se u nás objevil někdo další, nejspíš bych to ani nezaregistroval. Do boxu jsem přes matčiny výhrady přesto ještě nějaký čas docházel, ale když mi v klinčí jedna z holek hlavou přerazila jedničku vlevo nahore a já dostal zlatou korunku, definitivně mi to zatrhla. Když jsem tuto skutečnost oznamoval trenérovi, tvářil se spokojeně a prohlásil, že kdyby se vedly statistiky prohraných zápasů K.O. v prvním kole, byl bych v tom nejlepší na světě.

Bečov u Mostu

Odtud pocházel můj kamarád Míra. Basák se kterým jsme založili rockovou kapelu *Padající trakaře*, protože jsme chtěli snáz balit holky. Míra mi uměl naladit i kytaru, protože hrál jako malej na tahací harmoniku. Na bicí s náma tehdy hrál Bob z Bylan, který už měl zkušenosti z tamní kapely *Led Sezelím*. Ovšem založit za totáče kapelu byla jedna věc a mít možnost hrát ale spōn na vesnických tancovačkách věc druhá.

Aby nám to povolili, museli jsme absolvovat tzv. přehrávky. Ty naše se tenkrát konaly v mosteckém Neprakta klubu. Bylo tam ten den asi pět dalších kapel. Těch soudruhů a soudružek v té komisi asi taky tolik. Šli jsme hned jako první. Měli jsme zahrát pět skladeb s převahou českých textů. S tím jsem neměl problém, skládat mi šlo celkem dobře. Začali jsme středně rychlou „Tys jí včera brachu, měl zase jak z praku“, jejíž refrén „Čtyři páry bílejch telat, mně se dneska nechce dělat, na práci se vyseru, radši se tu vožeru“, jsem opsal na záchodě v nádražní restauraci v Chomutově. Na tom záchodě toho tenkrát bylo od neznámého autora trochu víc. Vzpomínám si ještě na „Čtyři páry bílejch myšek, nachcaly mi do semišek,

jsou to myšky potvory, lížou sobě otvory“.

Vypadalo to nadějně, členové komise zůstali civět s otevřenými ústy. Než je stačili zavřít, dali jsme song „Vášnivá soudružka“. Bohužel se jednomu z členů komise patrně nezdálo něco na jejím refrénu znějícím „Pod portrétem Husáka, sahala mi na ptáka“ a vytrhl napájení aparatury ze zdi i se zásuvkami, čímž způsobil zkrat, který dost možná shodil hlavní jistič až v hydroelektrárně v Kujbyševě. Pak na nás začal řvát, že ať koukáme okamžitě vypadnout, nebo nás všechny pozavíraj i s nima. Na skladby „Přijel jsi k nám drahou, chtěls mě vidět nahou“, „Měl jsem jí jednou, za švédskou bednou“ se tak už nedostalo, stejně jako na feministicky laděnou „Nebudu ti prát, když ti nechce stát“. Po kapele Padající trakaře tak nakonec zůstalo jedno jediné album, které jsme natočili⁴ u Míry v pokoji na magnetofon B-100.

Až po letech jsem pochopil, že svět ještě nebyl na nástup punku připraven a že kapely jako Sex Pistols, které se jím nakonec proslavily, byly vlastně jen takový náš revival.

⁴ Pásek s originálním záznamem se bohužel nedochoval. Údajně na něj Mírův otec natočil nějakou dechovku.

Silnice vedoucí do Mostu

Tudy se koncem srpna 1968 valila vojenská technika spřátelených armád. Dělo se toho tenkrát hodně. Z našeho soudruha učitele byl pan profesor, protože než ho vylili k nám na základku, vyučoval v Praze na univerzitě. Časopis Pionýr se začal jmenovat Větrník a Karlíkův otec se naštval na *rusáky* tak moc, že odhlásil Svět sovětů.

A pak do naší třídy přišel pan Dušín, co jezdil na dole Ležáky s fungl novou skříňovou Avií, že zakládá skautský oddíl. To se mi líbilo. Do pionýra mě nikdy nevezali a tady se mě nikdo na prospěch a známku z chování neptal. Vyfasoval jsem takové khaki montérky a červený baret v kterém jsem vypadal jako debil. Tak jsem ho hned zkraje ztratil.

Netrvalo dlouho a pan Dušín nás naskládal do Avie a my vyjeli tábořit, jak se na správné skauity sluší. Na louce obklopené lesem jsme postavili stany, vykopali latrínu a nasbírali dřevo na táborák. Pan Dušín nám opakovaně vštěpoval heslo „Jeden za všechny, všichni za jednoho“. A tak když tlouštík Ivo za nás za všechny

sežral do jedné námi nasbírané borůvky, co měly být na palačinky, dali jsme mu teda všichni svorně do huby. Sice se snažil zapírat, ale tak fialová huba se fakt nevidí.

Také jsme hráli různé hry. Při jedné z nich propadl Alfréd tím kulatým otvorem v kadibudce. Protože už dost smrděl, tak mu nikdo z nás nechtěl podat ruku a pan Dušín prohlásil, že si kvůli tomu volovi nenechá zasrat novej provaz. Tak jsme tu budku nakonec povalili. Došlo i na dobré skutky. Například jsme záchránili hajnému manželství, když jsme mu neřekli, že pokaždé jak odjede na polesí, zahýbá mu stará s některým z lesních dělníků. Taky jsme vrátili před hospodou to kolo. Stejně už bylo píchlý. Škoda, že tam nebyly žádný holky. K čemu jsou ty hrdinské činy a dobré skutky, když to žádná z nich neocení aspoň pusou. Ale tohle skautské období trvalo jen pár měsíců.

Než jsme se nadáli, byl z pana profesora zase soudruh učitel, z Větrníku Pionýr a pan Dušín neřídil ani tu Avii, natož skautský oddíl.

Tržní náměstí ve starém Mostě

Ten muž vpravo, který může na procházející ženě nechat oči, je Ferdinand Vošouust. Bohém a básník známější pod uměleckým jménem Fráňa Trámek. Až nedávna se mělo za to, že celé jeho dílo je nenávratně ztraceno. Před časem se však podařilo profesoru Úlisenému objevit v jednom opuštěném skladu desky z lavic, ve kterých sedával mladý Vošouust při svém studiu na reálném gymnáziu v Mostě a do kterých vyryl část své rané tvorby. A tak i přes pozdější necitlivé náterý lavic, se panu profesorovi podařilo část díla tohoto mosteckého velikána zachránit. Pro ty, kteří se s dílem Fráňi Trámkem dosud nesetkali, uvádíme několik ukázků z lavice ve které sedával jako žák 3. B.

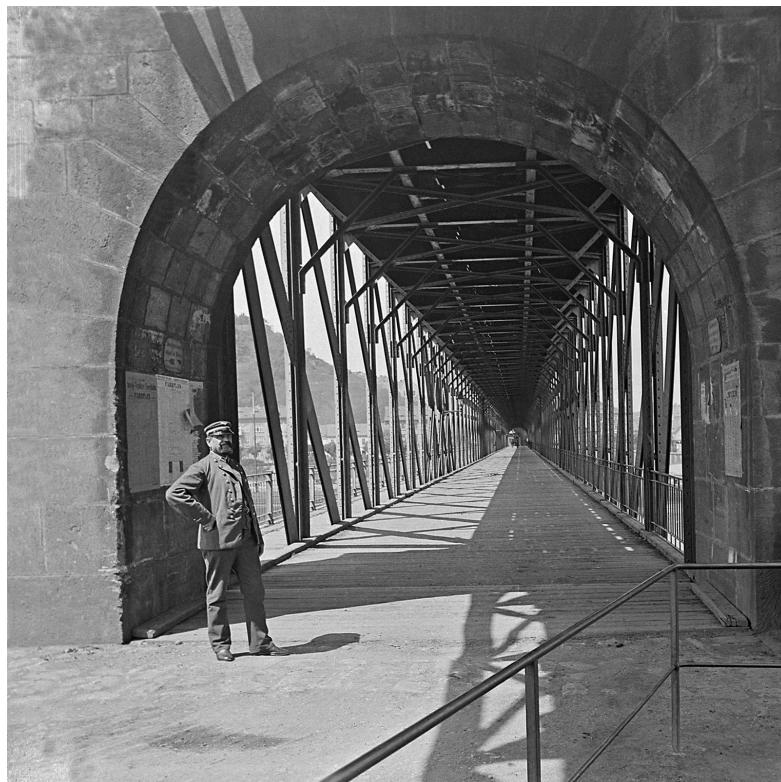
Nechala mě Vladana,
hrát s jejíma vnadama,
když jsem se šel vysprchovat,
zmizela mi s prachama.

Když stála ve tmě,
zdála se hezká.
Jak točila kabelkou,
vidím jak dneska.

Že prý bych mohl být,
pro dnešek první.
Mé druhé já velelo,
nebud' vůl, zdrhni.

Tomu dala, tomu taky,
jenom mně dát nechtěla.
Tak jsem jí řek', že si najdu,
jinde otvor do těla.

Našel jsem jí pod peřinou,
byla ještě vlahá,
A ten chlap v tom prádelníku,
byl nás soused Bláha.

Průmyslová škola pod Hněvínem

Tak toho chlápka fakt neznám, ale vlevo skrz ty špíčky je vidět Hněvín a pod ním stará průmyslovka. Když jsem tam nastoupil do prváku, tak vedle do běčka chodila Kamila. Hned jak jsem jí prvně zblejsknul, tak se mi moc líbila a tak jsem se jí zeptal, jestli by se mnou nechtěla chodit. Odpověděla mi, že to bude radši s posraným tancovat. Řek' sem jí, že mi taky může. Ale stejně mně to ještě chvíli nedalo.

Vzal jsem svůj přenosný magneták Pluto, co jsem na něm měl na pásku Emgeton nahranou nevím kolikátou kopii *Párplů* a zkusil chodit kolem jejich baráku. Jestli se jako náhodou nepotkáme. Náhodou nepotkali... Jen mi jedna starší paní, co čekala na zastávce na autobus řekla, to když zaslechla z Pluta něco z alba *In Rock*, že má pocit jako by právě někdo vedle ní nahodil kompresor a do toho začal svařovat. Když jsem jí vysvětlil že je to hudba, tak říkala že hlavně že není válka. Že prej takhle nějak to znělo, když bombardovali chemičku v Záluží.

Kamila se pak mezitím začala tahat s Adamem ze

čtvrtáku. Byl to takovej vylepanej, nagelované frajírek v tesilkách, co nerozeznal *Sabbaty* od *Uriášů*. Víc už mě snad Kamila, jako těžkýho rockera, nemohla nakrknout. Člověk si nechá narůst háro v době, kdy běžely v televizi stupidní reklamy typu: „Máš-li dlouhý vlas, nechoď mezi nás“ nebo „Dlouhý vlas, příbytek domácího zvířectva“. Třikrát do roka si mění vobčanku, protože policajti maj nařízeno shora vod komanců, že nás maj vosolit, když máme delší vlasy než na fotce, voblíká se jako somrák a pak mu jeho vysněnou holku volizuje nějakej navoněnej frajírek.

Naštěstí tohle všechno holky co s náma jezdily na bigbity, na rozdíl vod Kamily, dokázaly vocenit. Když mě pak vylili z průmky a já přestoupil na učňák, Kamilu už jsem neviděl. Potkal jsem jí až těsně po vojně nahoře u rybárny. Měla tak dvacet kilo navíc a docela se chtěla bavit. Asi proto, že jsem byl z vojny vylepanej. Ale já zrovna někam pospíchal. Dost možná s posraným tancovat. Kamila se snad vdala někam na Moravu.

Starý mostecký pivovar

Ta budova s komínem v pozadí, je starý mostecký pivovar. Ovšem mnohem zajímavější je tentokrát dění zachycené na snímku. Ten patrně pochází z policejních spisů. Je na něm totiž zachycena rekonstrukce několika trestných činů. Ty se udaly v těchto místech 18. září 1898 v podvečerních hodinách a poměrně podrobně o nich referoval mostecký *Brüxer Zeitung* ve dnech následujících.

Nejprve k osobám na snímku. Ten muž vpravo, co vypadá jako kluk, je komisař Klein a muž s lejstry je jeho asistent inspektor Hoch. Tito dva vedli vyšetřování. Obžalovaní jsou ti tři zbývající vlevo. Případ byl tehdy komplikovaný tím, že všichni obžalovaní byli zároveň i poškozenými.

Muž s kufříkem v ruce byl jakýsi Ferda Klátil. Obchodní zástupce firmy Dryják, která se zabývala výrobou a distribucí pančovaného alkoholu. Muž s hůlkou se jmenoval Eman Proskoč a pracoval u cirkusu Berkousek jako reklamní poutač. Jediná žena na snímku Běta Ouzká se živila jako zásobovačka nevěstince *U měsíčků*.

Tolik k postavám a nyní stručně k případu. Eman s Ferdou se potkali v mostecké nádražní restauraci, kde následně spolu konzumovali ve větší míře alkoholické nápoje. Jimi posilněni pak potkali v místech zachycených na snímku Bětu, vracející se z nákupu s plnou nůší a rozhodli se jí zmocnit. Ferda šel jako první a zatímco na nebohé Bětě vykonával akt, Emanovi došlo, že ho vlastně Běta vůbec nezajímá. O to víc ho však vzrušoval Ferdův zadek a rozhodl se proto využít situace. Ferda byl tímto nečekaným atakem natolik překvapen, že se přestal věnovat Bětě právě ve chvíli, kdy se jí to začínalo líbit. Rozezlená a neukojená Běta tedy následně udeřila Emana jednou z lahví, čímž mu přivodila ztrátu vědomí a těžký otřes mozku.

Komisař Klein uzavřel případ takto. Ferda – obviněn ze znásilnění, polehčující okolností bylo, že byl sám znásilněn. Eman – obviněn ze znásilnění, na druhou stranu utrpěl těžkou újmu na zdraví. Běta – způsobila těžké ublížení na zdraví, byla však znásilněna. Soud všem vyměřil podmíněné tresty.

Náměstí v Litvínově

To bude náměstí v Litvínově v okrese Most. Hraje se tam docela dobré hokej. Tam jsme měli dílny, když jsem nastoupil do učňáku. V prváku to bylo hlavně o pilníku a nás mistr, nějaký Bulánek, dokud slyšel jeho zvuk spokojeně chrápal za stolem. Takže jsme se strídali. Někdo piloval a zbytek mohl kecat, nebo polehávat na ponku.

Když zrovna nechrápal, tak nám vyprávěl všelijaký historky. Hlavně jak moc rád by dělal, kdyby to šlo, ale že už to nejde. Asi to byl v mládí nějaký úderník, nebo spíš jen kecal. Jednou nám zrovna když jsme svačili vyprávěl, jak se jednou v noci probudil s tím že půjde na záchod a když se postavil, měl hovna až po kolena. Bydlel v přízemí a vyletělo mu to míšou ze všech horních pater do bytu, protože se tam šprajcla třiačtyřicítka kecka, kterou tam někdo hodil. Pak s tou keckou chodili po baráku a zkoušeli jak v Popelce, komu bude pasovat. Sedla přesně sousedovi co bydlel na ním a ten vůl jim ještě děkoval, že mu jí našli. Ale jak se dostala do odpadního potrubí už vysvětlit neuměl. Když

pak musel zaplatit všechny škody, koukal jak puk.

Bulánek taky vyprávěl, jak honil smetákem po bytě potkana. Ten mu pak někam zmizel. Po nějakém čase to začalo v bytě strašně smrdět a teprve až se rozhodnul malovat, našel toho potkana za skříní. Možná podlehnul zranění smetákem, nebo už byl starý. Bulánka ale mezi tím opustila opustila manželka, protože ten smrad sváděl na jejího králíčka Edu a ona zase na něj.

Jednou čtyři z nás vyhodil z dílny, že se máme jít ostříhat. Tak jsme se na něj vykašlali a popíjeli na náměstí Malagelo. Takový víno za 12 korun. Tam nás viděl jeho nadřízenej a Bulánek měl průser. Tak nám za to aspoň dával špatný známky. My se mu nezapomněli revanšovat a jednou když zas tvrdě usnul, tak jsme běželi za hlavním mistrem že leží na stole, nedejchá a že je asi mrtvej. Ten volal rychlou, ale když pak viděl že jenom usnul, tak dělali že mu jako fakt něco bylo, aby neměli problémy. Bulánka odvezli do nemocnice na pozorování a my šli dřív domů.

Začátek zkázy

Depresivní snímek mého rodného města Mostu. Jak vidno s jeho demolicí se už začalo dřív než jsem si myslел. Vzadu jeden z kostelů, který neměl to štěstí a nebyl přestěhován. Vpravo za ruinou budova vojenské správy. Tam jsem byl u odvodu. Dvakrát. Na dva roky na vojnu se mi tenkrát fakt nechtělo. A bylo tam takových víc. Pár jich to zkoušelo uhrát na hlavu, ale do toho jsem nešel. Dělat ze sebe po zbytek života blbce, se mi teda nechtělo. A sebrali by mi asi i papíry na fichtla.

Jeden tam před tu komisi přišel s knížkou Ferda mravenec a povídal že je Růdik, jim říkal každému strejdo a chtěl aby mu z ní četli. Další měl trenky ke kolenům a dorazil tam s dřevěnou tatrovkou, na který jednou nohou klečel a druhou se odstrkoval. Když na něj asi popátý řvali, ať se postaví do pozoru, tak se jim tam pomočil. Jinej zase měl dřevěnej samopal a říkal jak moc se těší až bude mít opravidicej a bude moct všechny postřílet. Taky jim tam jeden vyprávěl, že už se těší jak bude jezdit s tankem na vopuštáky.

Už nevím kolik jich tenkrát odvedli, ale já tenkrát dostal odklad na průdušky. Ale chtělo to silnější kalibr. Kamarád Špejbl mi radil, že když budu chlastat jako on 40 kafí denně, tak budu mít taky vředy. Ale já nechtěl bejt nemocnej. Když jsme měli pář piv, tak jsme s Arnoštem plánovali útěk do západního Německa. Střízlivý nás to vždycky přešlo. Vzít kramle zkoušeli už Láďa s Tondou, ale protože byli slabší v zeměpisu, plazili se už od Rokycan. Když je pak viděli nějaký místní, tak na ně zavolali policajty a taky byli pář dní v blázinci.

Čas ubíhal a některý kámoši to začínali mít za pář a mně došlo že mě tam stejně dostanou. Navíc se na mě vykašlala Vendulka, protože do ní její máma pořád hučela že jsem prd partie, protože prej sedím pořád v hospodě a už jsem jí dvakrát nepozdravil. Pořád na mě něco viděla. Sama toho měla v hlavě jako dýně při hallowenu. Když jsem po roce přišel znova k odvodu a řekl jsem jim tam, že už se na tu vojnu moc těším, koukali na mě jak na blázna.

Meziboří

Meziboří (německy Schönbach), městečko v Krušných horách, kousek nad Litvínovem. Okres Most, samozřejmě. Tam mělo naše učiliště školu. To je ta dominantní budova vpravo. Taky tam byl internát, ale protože tam nebyly žádný holky, jezdil jsem domů. Bylo to ve druháku, když nám třídní 30. dubna oznámila, že máme druhý den ráno naklusat před školu a pak že půjdeme lesem dolů do Litvínova na náměstí na oslavy 1. máje. Protože jak dodala, ti soudruzi na té tribuně potřebují cítit tu podporu zdola. Jako že z nima ta dělnická třída stojí.

Mě ovšem naštvala úplně nejvíce, protože mi řekla, že ponesu transparent, kde bylo něco jako: „Úkoly zadané nám 14. sjezdem strany, minimálně překročíme“. Když jsem namítnul, že by si tu čest neměl nechat ujít některý ze svazáků, tak mi řekla že ať koukám držet klapačku a že tak aspoň nezdrhnou jako vloni.

Byl jsem rozhodnutej nejít i za cenu průseru. Jenže... Když mě příští hodinu poslal učitel na elektro do sborovny pro nějaký motor v řezu, tak když jsem tam vlez nikdo tam nebyl a vedle z kuchyňky slyším naší třídní: „Jarmilo, už mě to fakt sere. Doma mi stojí práce a my zas budem blbnout půl dne někde na náměstí. Ať už

s tím dou do prdele. Debilové.“ Když jsem zakašlal, málem upadla.

„Jdu tady pro ten motor. A nic jsem neslyšel.“ Ona na to: „Ten transparent poneše někdo ze svazáků, jestli ti to nevadí.“

Nevadilo, fakt ne. Nesl ho Kája, co si ho učitel na *Stroje a zařízení* oblíbil natolik, že mu pokaždý říkal, že je to hlava otevřená krumpáčem. Kája vypadal spokojeně a snad tomu nápisu i věřil. A já se tak mohl na náměstí v klidu vypařit jako posledně.

A protože je máj i měsícem lásky, hodí se malá ukázka od mostecké básnické legendy Fráni Trámka z jeho sbírky *Měsic pod dekou*.

Díval se mi do očí
a říkal slova vzletná,
když zašeptla jsem vem si mě,
tak řek mi, že sem běhna.

Onehdá jsem ve výtahu
její vůni nasák,
když jsem jí plác po prdeli,
řekla že jsem prasák.

Dopravní kolaps na náměstí

Snímek z přelomu 19. a 20. století zachycuje dopravní kolaps na jednom z menších mosteckých náměstích. Průvodčí tramvaje vpravo bedlivě sleduje dění před tou vlevo. Hlouček lidí před ní dává tušit, že tam zřejmě došlo k závažné dopravní nehodě. Pravděpodobně řidič levé tramvaje kohosi srazil a nyní se snaží ujet a vyhnout se tak zodpovědnosti. Ale těžko říct.

Třeba je to jen skupina černých pasažérů vysvětlujících revizorovi svou verzi lidských práv. Před tramvají vpravo se spíš jedná jen o poruchu plně naložené káry. Tuto dedukci podtrhuje muž spěchající tímto směrem s dvoukolákem. Pravděpodobně se jedná o pracovníka některé servisní firmy zabývající se opravami těchto vozidel. Škoda, že přes tramvaj nevidíme, kdo tu káru vlastně táhnul. Nejspíš nějaký vůl, ale dost možná někdo úplně jiný.

Co se tam opravdu tenkrát stalo, se mi přes veškerou mou snahu zjistit nepodařilo. Marné byly i návštěvy domovů pro seniory a eldéenek v okolí. Nikdo se té na fotografiu nepoznal. Jen jeden stařík vytrvale

tvrdil, že on je oním průvodčím pravé tramvaje. Ale vzhledem k tomu, že mě považoval za svojí manželku, je třeba jeho tvrzení brát s nemalou rezervou.

Ani nápad prolistovat několik ročníků Brüxer Zeitung v naději, že snad najdu o oné události nějakou zmínku, nepřinesl vzhledem k mé nulové znalosti němčiny kýžený výsledek.

Muž kráčející směrem k fotografovi, patrně někam pospíchá. Tipoval bych to na hospodu. Vykuкуjící hlava za ním je majitelka obchodu s kovomateriálem Hilda Eisen, rozená Železná. Tu jedinou se mi podařilo identifikovat. Otáčející se muž v buřince má zdá se dost času, ale zas ne tolik aby jel tramvají. Osoba ženského pohlaví v bílém klobouku, má evidentně problém se v lodičkách po kočičích hlavách pohybovat. Její věk lze určit jen obtížně, ale vzhledem k faktu že jí muž kráčející do hospody nevěnuje nejmenší pozornost, je bud příliš mladá, nebo příliš stará, nebo nepříliš hezká. Ovšem existuje ještě zhruba 4% možnost, že ho ženy vlastně ani nikdy nezajímaly.

Konobrže

Snímek zaniklé obce Konobrže v okrese Most. Nejvýznamnějším tamním rodákem byl jakýsi Horst Trubka. V levé části snímku lze vidět jeho rodný dům a na něj navazující statek Trubkových. V popředí pak část pole patřící rodině a zcela vpravo školu, kterou malý Horst se střídavými úspěchy navštěvoval. Toho už od dětství přitahovala spíš věda a vynálezy. Jeho zájem o grunt byl minimální. Už jako školák se blýskl pozoruhodnou myšlenkou. I když tehdy se jeho nápad, přejít rovnou na střední školu tím že by tu obecnu navštěvoval pouze ve středu, ještě nesetkal u kantorů s pochopením.

Je všeobecně známo to, že malý Trubka v tom kostele na snímku krátce šlapal měchy u varhan. Vzhledem k citelnému úbytku mešního vína, byl však brzy nahrazen některým z abstinentů.

Po smrti rodičů mladý Trubka statek i s polnostmi prodal a veškeré utržené prostředky a svůj um položil na oltář vědy. Ze všeho nejvíc toužil sestrojit stroj času, protože toužil po tom ještě jednou zažít ten opojný vítězný pocit, kdy byl nejrychlejší z několika miliónů spermií. Ale snad je i dobře, že se mu to nepodařilo. Podruhé už to nemuselo vyjít. Taky už

nebyl nejmladší.

Mezi jeho první úspěchy patřil vynález nemrznoucích opalovacích krémů. Bohužel tento projekt ztroskotal na nedostatku osob pro testování, jelikož ty se při teplotách kolem -50° Celsia nedaly použít víckrát jak jednou.

Průlom nastal až s vynálezem parních vibrátorů o které byl obrovský zájem i v zámoří. Vážné problémy ovšem nastaly po lavině žalob ve Spojených státech amerických, neboť v návodu k obsluze nebylo dostatečně jasné uvedeno, že je při používání vibrátoru nutno intenzivně větrat. Absence tohoto upozornění tak namísto očekávané rozkoše, zapříčinila u řady osob otravu oxidem uhelnatým. Ztráta přízně vlivné baronky von Trautenberk, které těsně před vyvrcholením došlo v zásobníku vibrátoru uhlí, pak už byla pro firmu poslední ranou.

Poslední zmínka o Horstu Trubkovi pochází z doby před jeho cestou na Papuu-Novou Guineu, kde se chystal věnovat studiu stravovacích návyků tamních obyvatel. Jelikož se doposud nevrátil, nejsou výsledky jeho bádání známy.

Panelový dům

Hezký snímek panelového domu v Mostě. Ty v kterých tu skoro všichni bydlíme, byly postaveny o několik desetiletí později. Na tenhle se pamatuju, protože v něm bydlela Růža. Bylo nám tak 16 let, když byla u mě v pokoji a já jí pouštěl písničky z magnetáku.

Problém byl s mojí mámou která když to zjistila, tak tam každou chvíli vlítla aby měla přehled, jestli tam spolu náhodou něco neděláme. To jsme teda nemohli, když tam pořád lezla. A to se ještě pokaždý Růži na něco ptala. Jako co že je zač, a jestli náhodou neutekla z polepšovny. Nevím, ale asi měla pocit že všechny holky kolem jsou tu jen od toho aby mi zničily život, protože je přivedu do jiného stavu.

O moc víc soukromí jsme neměli, ani když jsem zamknul. To zase lomcovala klikou a my viděli její siluetu za tím tlačeným sklem. Přitom křičela, co že to tam jako děláme a ať toho okamžitě necháme. Tak jsem trochu zesílil magneták. Růža byla naštvaná když zjistila, že nás máma šmíruje klíčovou dírkou. Já byl taky naštvaněj, protože mi Růža slíbila ukázat

prsa. Ale takhle nechtěla.

Když jsem zkousil zhasnout, tak se za dveřma rozpoutalo hotový peklo. Tak jsem zase rozsvítil a aspoň se učil jednou rukou pod svetrem rozepínat podprsenku. Když se mi to asi po dvou písničkách provedlo, byl jsem na sebe pyšnej a zajel pod svetr zepředu. Bylo to fajn si s nima hrát. Vzpoměl jsem si přitom na tetu Barču, jak jsem se těch jejích držel, když mě vezla na motorce. Ale to jsem byl menší a nic to se mnou nedělalo. I když je měla větší. Zato teď jsem měl v riflích docela těsně.

Máma za dveřma začala nadávat, že už jí bolej záda jak musí pořád koukat do té klíčové dírky a došla si pro štokrle. Bylo mi jasné, že dneska se na prsa nepodívám a do kalhotek teprve ne. Když se pak z magnetáku začala linout píseň Ž-tém (Je T'aime), nabyla matka za dveřma dojmu, že tak intenzivně vzduchá Růža a nikoli Jane Birkin a začala hrozit destrukcí dveří. Tak jsem radši odemknul, aby teda viděla že to neheká Růža a ta se zase naštvala a šla domů.

Budova mosteckých lázní

Na dobovém snímku lze vidět budovu mosteckých lázní. Konkrétně toto sanatorium se specializovalo na léčbu pacientů s respiračními chorobami. Leckdo by se mohl pozastavit nad faktem, proč léčit nemocné s dýchacími obtížemi právě v jedné z nejvíce exhalačními a prachem znečištěných lokalit. Ovšem tato léčba šokem dosahovala pozoruhodných výsledků. A to hlavně u osob pocházejících z oblastí s čistým ovzduším. Ti kterým se podařilo ozdravný pobyt přežít, se po návratu domů cítili prokazatelně o tolík lépe než v samotných lázních, že se prakticky nestávalo aby si některý z nich toužil pobyt na Mostecku zopakovat. A to i přesto, že byla léčba plně hrazena c. a k. zdravotní pojišťovnou.

Naopak nulovou úspěšnost měla léčba pacientů pocházejících z pánevních oblastí severozápadních Čech a z některých okresů severní Moravy. Ti se po návratu do svých domovů cítili stále stejně blbě.

Pod dřevěným mostem, který je na snímku v popředí, protékala řeka Bílina. Pacientky zcela nahore

v podloubí usrkávají z pohárků její blahodárnou vodu. Ta byla do kašny za nimi tlačena z řeky čerpadly. Její pravidelné užívání dávalo pacientům zapomenout na jejich dýchací potíže, poněvadž řešili ty střevní. Na schodech i pod nimi lze spatřit část přeživších pacientů z jižních Čech. O ty méně šťastné se postarala pohřební služba sídlící v domku vlevo. Ředitel Graba lze vidět v okně. Majoritními akcionáři tohoto ústavu byli vesměs lékaři sanatoria, včetně primáře.

Domek vpravo je lázeňský hostinec Pajšl. V popředí hostinská Trudi, za ni pak zbytek personálu. Muž který na Trudi zamílovaně hledí je alkoholik Lojza Rumorád, který jí pod příslibem manželství připravil nejen o panenství a o iluze, ale i o veškeré zásoby tvrdého alkoholu. Muž s plnovousem zcela vlevo je uhlobaron Sepp Kohle ve společnosti svých synů. Mladšího Hanse a staršího Kurta. Důvodem jejich přítomnosti je patrně jednání ohledně dodávek uhlí. Pes kterého drží Hans je zcela jistě Sultán, protože jak známo Tyrl se nerad fotografoval.

Dolní Jiřetín, další zaniklá obec

Přiznám se, že tentokrát jsem opravdu dlouho váhal. Nakonec jsem se rozhodl pro Dolní Jiřetín, další ze zaniklých obcí v okrese Most. Na snímku mě sice zprvu zarázelo, jakoby tam oproti jiným dobovým snímkům obce, jeden z těch protilehlých kostelů přebýval. Ale Lojza co u nás na šachtě fotíval do závodních novin *Rudé uhlí* a taky úderníky na nástěnku, mi dole před večerkou za lahváče vysvětlil, že snímek byl pravděpodobně pořízen nějakým starým typem zrcadlovky a ty že to občas dělávaly.

Definitivně jsem se ale pro Dolní Jiřetín rozhodl až po nahlédnutí do tamní kroniky. Ta byla klíčem pro částečnou identifikaci chlapců zachycených na snímku. Ty fotograf zastihl během lovů hrabošů polních. Ten mladší klečící, který právě jednoho z hrabošů svírá v ruce, byl jakýsi Tonda Káně a byl v tomto oboru skutečným mistrem. Taky mu nikdo neřekl jinak, než Káně Myšilov. O stojícím chlapci, který už jen ulovené hlodavce napichuje na kovový bodec jako na špíz, se kronika nezmiňuje. Hraboši nebyli určeni

ke konzumaci, ale majitel okolních polností sedlák Ruchadlo hochům podle počtu ulovených kusů vyplácel menší finanční hotovost. Vzhledem k vyšším výnosům se mu to bohatě vyplácelo.

O Tondově životě víme s určitostí jen to, že byl mořádně plodný. S děvečkou Emilkou měl 4 děti a další na cestě, když byl po vypuknutí 1. světové války povolán do armády. Tam se v září 1914 při jednom z ústupů na východní frontě udeřil do hlavy o kovový zátaras a upadl do bezvědomí a krátce na to pak i do zajetí. Odtud putoval vzhledem k nedostatku mužů pracovat do jednoho z ruských statků, později kolchozů, kde stihl mít, do konce války v roce 1918, s několika tamními ženami dalších 12-14 dětí. Za své přijal i lépe se hodící jméno Myšilov. Ovšem na onom statku, zřejmě kvůli narůstajícím konfliktům mezi ruskými ženami a problémům s výživným na děti v Československu, jeho stopa počátkem jara 1919 končí. Informace, že dožil obklopen mnoha dětmi v Japonsku v Osace, je nutno brát s rezervou.

Nákupy na kolonádě

Konec června roku 1901. Snímek byl pořízen v jednom z nákupních center na lázeňské kolonádě v Mostě. Přesné datum pořízení fotografie je obtížné zjistit, ale ten den bylo vedro a podle počtu nakupujících bylo těsně před vejplatou. Snad si tedy řekněme něco málo o osobách zachycených tomto na snímku.

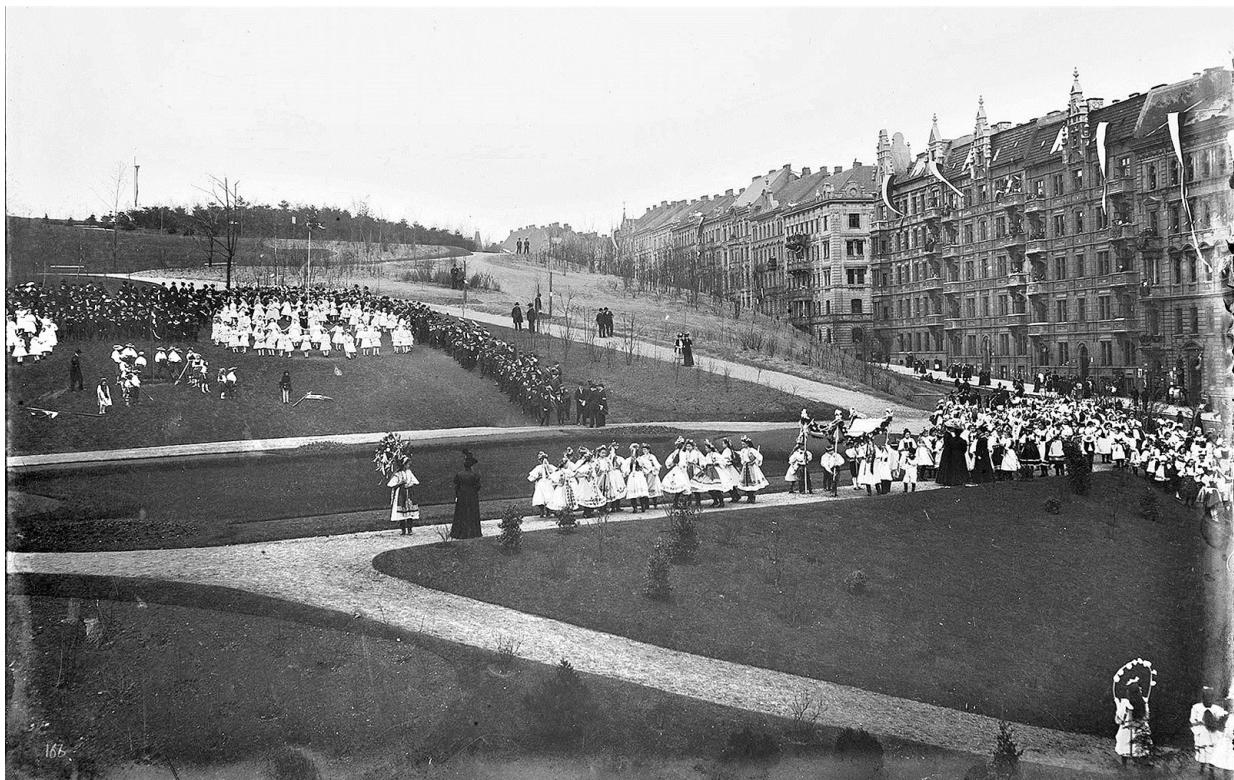
Začněme u dámy v popředí, která vedla obchod s koženou a textilní galanterií jistého pana Barthla. Jmenovala se Johanna Straussová a zdědila hudební nadání po svém nevlastním otci, králi valčíků. Dokonce vyhrála konkurs do vídeňského symfonického orchestru jako hráčka na triangl. Pak se ovšem příšlo na to, že to bylo celý nějaký cinknutý a místo nakonec získal někdo jiný. Krátce se sice ještě pokoušela zúročit svůj vrozený hudební talent jako komponistka, ale koncertní představení její sonáty pro klavír a cirkulárku na mosteckém 1. náměstí skončilo pro nedostatek dřeva a různých částí horních končetin fiaskem.

Druhá dáma na snímku se jmenovala Líba Copperfieldová a provozovala krámek s domácími po-

třebami a také potřebami pro iluzionisty. Právě do jednoho z nich se zamilovala tak mocně, že úplně ztratila hlavu. Ale že to bylo až tak doslova jak ukazuje snímek, by mě teda ani ve snu nenapadlo.

O třetí ženě na fotografií víme jen to, že se jmenovala Madlenka Joudová, měla tři děti a živila se šitím a úpravou oděvů a módních doplňků. Ten její Jouda byl zaměstnán jako dobrovolný hasič, ale protože v Mostě hořívávalo spíš sporadicky, hasil hlavně žízeň. Jeho pití bývalo příčinami manželských krizí a tak to počátkem roku 1912 vypadalo málem na rozvod. Ale protože měla Madlenka zlaté srdce, nakonec mu odpustila i to, že propil ty lístky na Titanic na které se dlouhá léta dřela.

Nakonec je tu muž sedící na lavičce před vietnamskou večerkou. Podle všeho by mělo jít o bezdomovce Ferdinanda, který se už v mládí naučil nedělat nic a po celý zbytek života se v tom ještě postupně zdokonaloval.

Májové slavnosti l. p. 1905

Májové slavnosti v Mostě někdy kolem roku 1905. Zcela nahoře na jejich hladký průběh dohlíží dva uniformovaní četníci. Těm se kvůli chocholům na přilbách říkávalo *chlupatý*. Ten s tím mohutnějším knírem je wachtmeister Kloutschek. Toho druhého neznám. Trochu doleva po nimi stojí dva policajti v civilu. O těch se mi podařilo zjistit pouze to, že ten menší a tlustší měl na sobě v té době světlejší oblek. Močící pán u sloupku se ohleduplně otočil k dětem zády. Pravé ruce třímá džbánek s pivem, co drží v té levé, není až tak těžké uhodnout. Pak tu máme dva muže stojící před ním. Ten co má postoj, klobouk a plášť jako Napoleon Bonaparte, se za něho opravdu považoval a byl na procházce se svým ošetrovatelem. Tomu dalo hodně práce mu vysvětlit, že to co právě vidí není bitva u Slavkova. Tématem mužů krácejících dolů po chodníku, nebudou zajisté pouze kotníčky a pozadí dam jdoucích kousek před nimi. V domě číslo 47, ve třetím patře v bytě č. 13, nebyl v tu dobu nikdo doma. Dívenci v bílém, které utvo-

řily kolem májky neprodyšný kruh, jsou ze sudetoněmeckého souboru písni a tanců Küken von der Brüx. Uprostřed kruhu lze vidět jeho ředitele Řehoře Kropatscheka a dvě ženy. Ta vpravo s většími prsy, byla tou dobou jeho manželkou. Ta nalevo, s nižším číslem podprsenky a počtem svíček na narozeninovém dortu, jí nejprve připravila o místo umělecké vedoucí souboru a krátce na to i o Kropatscheka. Skupince dětí na stráni vlevo se při neopatrné manipulaci s rýčem podařilo smrtelně zranit krtka. Kněz který k nim spěchá zleva, má zřejmě v úmyslu poskytnout mu poslední pomazání. Hvězdami oslav toho roku byly tanečnice z folklórního souboru Pozsony Táncbanda, které vidíme na chodníku uprostřed snímku. Na činnost tohoto seskupení navázal o několik desítek let později soubor Lúčnica. Slovanský šarm dívek oslnil dva hochy oděné jako pážata natolik, že odhodili prapory a jen obdivně zírali. A to ještě netuší, že další nádhera se k nim blíží z pravého dolního rohu v podobě členek Sokola Most.

Nádraží Smiřických

Soukromé nádraží rodiny Smiřických, které stávalo na periferii starého Mostu. Vpravo nahoře vykukuje část střechy jejich pivovaru. Na levé straně lze vidět k němu náležející nákladové nádraží. Postavit si pivovar a vlastní nádraží při frekventované trati Ústí nad Labem – Cheb se zdálo být velmi dobrým tahem. Ovšem také nevítanou konkurencí Měšťanskému pivovaru v Mostě, jehož akcionářům se nějak podařilo u vedení c. a k. státních drah prosadit, že žádné vlaky na tomto nádraží nestavěly. K tomuto účelu využili služeb nejvlivnějších lobbistů té doby, kterými byli Darek Malík a Jan Oušek a kteří měli kontakty až na nejvyšší místa ve Vídni.

V budově nádraží byly v té levé části kanceláře vedení pivovaru. To bílé kulaté v okně nad otevřenými dveřmi, co na první pohled vypadá jako vydlabaná dýně k Halloweenu, bude hlava starého pána Smiřického, zakladatele nádraží a pivovaru. Ten sleduje dění ve skladu naproti a především to, zda jsou tamní zaměstnanci střízliví. Dveře napravo vedly do pi-

vovarské restaurace Smiříka. V patře nad ní bydlel správce pivovaru Dieter Wochmelka. Kolo značky Laurin & Klement opřené mezi dveřmi patřilo právě jemu. Na něm objízděl hospody v okolí a prováděl kontroly kvality podávaného piva.

Kolej nejbližše k nádraží byla majetkem Smiřických. Ta vzhledem k faktu, že na nádraží žádné vlaky nestavěly, sloužila k rozvozu návštěvníků restaurace do jejich domovů. Ti měli samozřejmě dopravu zdarma. K tomuto účelu byla využívána parní drezína s nákladovým prostorem pro přepravu pivních sudů. Při převážení osob se dbalo na přísná bezpečnostní a hygienická pravidla. Drezína byla vybavena tabulkami s texty jako: *Nezvraťte pokud vlak stojí ve stanici* či *Neplivejte na zem, leží tam váš kamarád*. Před každou jízdou provedl strojvedoucí, průvodčí, topič a výpravčí v jedné osobě, kontrolu pasažérů opravněných cestovat. Každý z nich na něho musel dýchnout a pokud z někoho nebyl cítit alkohol v dostatečné míře, byl tento nekompromisně vyloučen z přepravy.

Lom u Mostu

Že se jedná o Lom u Mostu mohu dnes napsat jen díky mravenčí práci profesora Třaskavého a jeho týmu. Za což jim touto cestou děkuji. Na druhou stranu nemohu přehlédnout skutečnost, že když už se u nás ve výčepu vožrali jako prasata, tak se k tomu měli postavit jako chlapi a ne zmizet bez placení⁵ jako malí kluci.

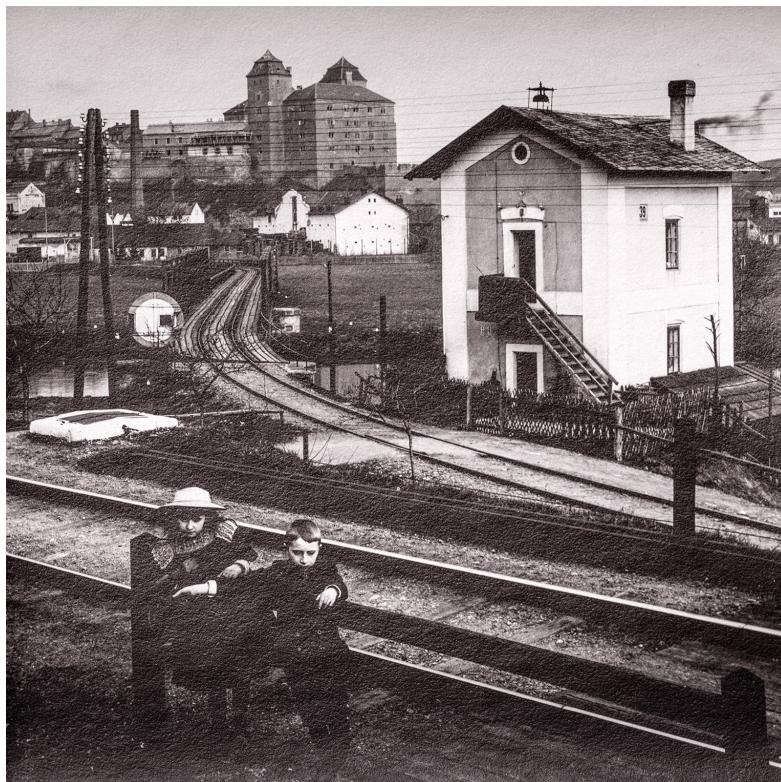
Nyní k obrázku. Určit místo podle vzhledu domů na náměstí bylo nemožné, protože v Lomu to vypadá teda úplně jinak. Identifikovat muže v dlouhém kabátě stojícího vpravo u domu, se nepodařilo ani tehdejším četníkům, kterými byl hledán na základě hlášení několika místních žen a kterým se chlubil že pod tím kabátem vůbec nic nemá. Sestavit portrét mužova obličeje se bohužel ženám vůbec nedářilo. Naopak vzácná shoda panovala při popisu velikosti a tvaru jeho přirození. Tato informace však k jeho dopadení nevedla.

Nic nevíme ani o chlapci vlevo. Vodítkem určení místa se tak nakonec stal až rozmazaný chlapec v dívčích šatech křepčící vedle něho. Tím by měl být podle

Třaskavého jakýsi Jára, který se prý už od dětství choval jako debil. Podle toho, že nebyl ani na opakování výzvy fotografa schopen chvíli postát, na tom něco bude. Jára, který si už od mala přivydělával jako husopaska, prožil dlouhý a pestrý život. Kromě hus pásal také ovce, kozy a několik krav. Chodil pět let do první třídy a ani jednou nepropadl. Když ho na sklonku 2. světové války během pastvy donutila část ustupující Schörnerovy armády pod pohružkou násilí, aby je vzal do zajetí, nezbylo mu než se podvolit. S medailí kterou za to obdržel pak chodil i pod sprchu.

Po únoru 1948 ho ke vstupu do partaje nemuseli moc přemlouvat. Stal se rovněž členem lidových milicí. Při cvičných střelbách mu ovšem pro jistotu dávali jenom slepé náboje. Když ho po invazi v roce 1968 dosadili pro nedostatek vhodných kádrů do funkce okresního tajemníka strany, bylo to nejsmutnější období jeho života. Místo svých milovaných hus, krav a koz měl jen dvě sekretářky. A ty on pást neu-měl. I když s tou mladší by to docela i šlo.

⁵ To, že všichni odešli současně na záchod a už se nevrátili a já zůstal s popsaným lístkem u stolu sám, jsem od lidí s tolka vysokými školami v tu chvíli nečekal. Na závěr jsem nucen touto upozornit historika profesora Třaskavého a jeho tým, že mi dluží 2 403 Kč a že jim příště na podobnou odbornou konzultaci z vysoka kašlu. Rovněž není můj problém, že je v Praze na katedře a bůh ví kde všude, blbě platěj.

Želenice

Když jsem uviděl obrázek Želenic, obce kousek za Mostem, hned jsem si vzpomněl na kamaráda Oldu. Tamního rodáka. Našel jsem ho jako obvykle U Křečků. Nebyl úplně ve svý kůži, protože měl teprve druhý pivo. Až když jsem otočil třikrát zelenou, začal přicházet k sobě a vyprávět.

Děti stojí u železniční trati z Mostu do Teplic. Kolem drážního domku č. 39 vede vlečka přes most nad řekou Bílinou do tamní průmyslové zóny. V komplexu nahoře býval pivovar, lihovar a cukrovar. Všechno to patřilo nějakýmu Schweinemannovi. Továrna s komínem a bílými halami stojící dole, se specializovala na výrobu pneumatik. Přidružená výroba gumových medvídků se zpočátku jevila jako dobrý nápad, ale prodej tohoto zboží se postupně zcela zastavil, neboť vydrželo v ústech i několik měsíců a tak nebylo třeba kupovat další.

Po osmém pivu Olda přesvědčivě prohlásil, že chlapec na snímku je zcela jistě jeho pradědeček Evžen, kterého sice neviděl nikdy ani na fotce, ale moc dobře si pamatuje z vyprávění babičky, že prý byl její otec

celý život samá ženská a že teda ta dívka vedle něj je toho jasným důkazem.

Olda je fakt frajer. Co ho znám tak chlastá první ligu, ale pořád mu to pálí. Dál vyprávěl, že právě kvůli této zálibě utrpěl Evžen i dost úrazů. Jednou dokonce vypadl z okna na tancovačce v nedalekých Obrnicích. A to proto, že když po něm chtěli dva místní hasiči, aby jim zaplatil panáka, když už si jako užívá s jejich sestrou, tak jim odpověděl, že kdyby se pořádně podívali na svojí ségru, museli by platit oni jemu a to rovnou celou flašku. Venku pak zjistil, že mu chybí jeden přední zub, kterej určitě předtím měl. Pro změnu mu přibyly nějaký podlitiny, který před tím neměl.

Evžen prý také několik let pracoval. Nejprve v pivovaru, odkud přešel kvůli problémům s ledvinami do lihovaru. Tam zase musel po nějakém čase skončit, protože mu začaly tvrdnout játra. Na jeho obhajobu je třeba poznamenat, že cukrovku měl už před nástupem do cukrovaru. Co říkal Olda dál už nevím, protože jsem usnul na stole.

Jedno z mosteckých náměstí

Tímto snímkem se po čase vracíme do starého Mostu. Konkrétně na jedno z mnoha tamních náměstí. Za pozornost stojí především švihák stojící vpravo od pouličního osvětlení. Měl by to být totiž jistý Arnošt Chlípný, vyhlášený svůdce žen. Ne náhodou se o něm tradovalo, že by si to rozdal i s dámským kolem, kdyby mu neujelo.

V dobových policejních spisech byl objeven i jeden dost kuriózní případ. Jeho příběh se začal odvíjet v září 1883 (i když ve skutečnosti začal už o nějakých sedm let dříve), kdy se do sebe pustili řezník Bůček a pekař Kvásek. Řezník Bůček vyhrožoval Kváskovi, že ho namele do jitronic a pekař Kvásek zase Bůčkovi sliboval, že mu rozvlálí koule do listového těsta. Ten konflikt mezi nima vzniknul proto, že při zápisu svých synů do první třídy obecné školy oba dva zjistili, že mají prakticky totožný kluky a tak si dali dohromady, že mu ten druhý musel teda zákonitě chodit za ženu.

V Mostě to tenkrát bylo téma číslo jedna a pro wachtmeistra Pytla, který dostal případ na starosti

vskutku tvrdý oríšek. O nějakém DNA si tenkrát mohl nechat jenom zdát. On měl k dispozici pouze metodu DN (Doznaní Nevěrnic). Variant DN bylo hned několik. U zbožnějších žen se využívalo metody falešného kněze, kdy žena v domnění že je u zpovědi vyklopila všechno policejnímu figurantovi. Další méně sporný způsob byl, když se zpovídané ženě nabídlo něco moc hezkého na sebe. To dost často nejedné rozvázalo jazyk. Metoda, kdy byl vyšetřované ženě nabídnut sex přímo na četnické stanici a její souhlas byl brán jako přiznání se k nevěře, byla u četníků velmi oblíbena obzvláště pokud se jednalo o ženu atraktivní. To se mnohdy vyšetřování zúčastnila celá četnická stanice.

S kterou z variant se tehdy podařilo vyšetřit případ wachtmeistrovi Pytlovi se už asi nedozvíme, ale jisté je že jak paní Bůčková, tak paní Kvásková označily za otce chlapců Arnošta Chlípného. Ten, kromě toho že dostal od obou živnostníků brutální nakládačku a neřeklo se mu jinak než Sperminátor, už si v Mostě ani nevrznul.

Braňany v okrese Most

Je zcela zřejmé že snímek musel být pořízen před rokem 1948, protože co já tu putyku pamatuju, tak už tam byl jen vývěsní štit se strohým – Hostinec. Zcela logicky tam chybělo jméno původního majitele, protože v té době ta hospoda stejně jako všechno ostatní patřilo nám všem.

Mohlo by se zdát, že kočí si skočil na pivo, ale s tím bych malinko nesouhlasil. Jako účastník silničního provozu, by totiž klidně mohl přijít i o papíry.

Ze snímku je patrno, že v Braňanech právě probíhala výstavba obecní kanalizace. Muž v popředí bude nejspíš turista odněkud ze Slovácka, ubytovaný nad hospodou. Z Valašska nebude, poněvadž to co má přes ruku není valaška ale hůl. A na tu ho patrně vzali i v hospodě a teď si nevěřícně prohlíží účet.

Za komančů byla *Pošta* zahulená knajpa a na harmoniky tam za guláš a pivo hrávalo duo *Bolavé kyčle*. I panák od hostů často na stole u těchto ventilátorů ošlehaných veteránů přistál.

Jednou takhle večer, když byla zábava v plném proudu a celá hospoda s nima pěla: „Tvrdej dovnitř,

měkcej ven, dej nám pámbů dobrej den...“ do hospody vpluli nějaký dva soudruzi v kvádrech a s nima ještě bába s lejstrama. A že jsou jako z odboru kultury a jestli mají harmonikáři povolení k provozování veřejný produkce. Ti na ně koukali jak z jara, protože o nějakých povinných přehrávkách slyšeli prvně v životě. A tak když pak ti tři oznamovali osazenstvu putyky, že teda soudruzi muzikanti nemohou v hraní pokračovat a ještě s nima bude zahájeno správní řízení, nedělali dvakrát dobře. Štamgasti se je sice nejdřív pokusili po dobrém vožratm, ale když porád dělali machry, tak ty chlapci vyhodili oknem a ještě jim přidali od cesty. Bába vyjela ze dveří sama tak rychle, že ty dva musela zahlídnout ještě ve vzduchu.

Ani se nestačili venku pořádně posbírat a ze vnitř už znělo: „Až já budu selkou – budu jí míti velkou – přijdte k nám – já vám dám – zahejbat prdelkou...“ Tenkrát to vypadalo na malér, avšak závěr byl, že těm soudruhům horníkům je třeba dopřát trochu té zábavy.

Městské divadlo v Mostě

Ovšem pro fundovanější informace k danému snímku jsem se přesto rozhodl vyrazit za historikem Stříklým, kterého jsem poznal když jsem mu pomáhal na nohy poté, co jej srazil jeden z přeplněných nákupních vozíků v místním supermarketu. Bylo to tam ten den vážně o život. Ostatně jako pokaždé, když se sejde nový akční leták s vyplácením sociálních dávek.

Doc. Stříklý se nedlouho před tím vrátil z Thajska, kde nějaký čas studoval pracovní návyky tamních prostitutů. Že je odborníkem na slovo vztáym, mi dokázal hned po několika minutách zkoumání fotografie, o níž prohlásil že byla pořízena v čase 17:25 mezi léty 1850-1950 a bylo po dešti. Další detaily jsem se dozvěděl, až když mi umožnil nahlédnout do svých historických analýz. Jeho zájem o průzkum mého analýzu, jsem důrazně odmítl a v té době to ještě považoval za vtip.

Ale zpátky k obrázku. Podařilo se mi zjistit, že snímek pochází ze seznamky víkendového vydání Brüxer Zeitung. Zajímavostí je, že byl použit u inzerátů dvou různých osob a to nezávisle na sobě. A to u té dámy v popředí s deštníkem a dívky v laškovné poloze na schodech divadla. Přesným zněním inzerátů nemohu bohužel sloužit. Řešil jsem to použitím

překladače a navíc se kolem mě začal producirovat Stříklý v nějakém směšném erotickém prádle. Ale u dámy snad stálo něco jako: *Žena v nejlepších letech, mladšího vzhledu. Ne vlastní vinou 6x ovдовělá, hledá muže za účelem sňatku, který má vše a rád by se o to s někým podělil. Zn. Pokročilý věk, či smrtelná nemoc nejsou překážkou.*

A u té dívky to bylo asi nějak takhle: *Půvabná mladá dívka té ráda uvítá ve své komůrce. Přírodní trojky, dole upravená. Zn. Bez peněz, na mě nelez. Na víc už nebyl čas, protože když začal kolem mě kroužit Stříklý s bzučícím vibrátorem došlo mi, že je nejvyšší čas vypadnout. Což jsem i přes jeho odpor rázně učinil ale pro jistotu jsem se obouval až před domem. Teda ale, mít v tu chvíli po ruce plně naložený nákupní vozík, s chutí bych ho přejel. A snad ještě couvnul...*

Něco k historii toho půlkoně na průčeli by nebylo?

Domnívám se, že onen znak tam byl umístěn jako pocta mosteckému perníkářskému cechu, který přispěl nemalou finanční částkou na stavbu divadla v roce 1911. Navíc jedním z menších přispěvatelů byl i hřebčín v nedalekých Svinčicích a tak lze říci, že zde byli trefeni dva koně jednou půlkou.

Děti z Korozluk

Na mosteckém náměstí zapózovala panu fotografovi skupinka dětí z obecné školy z nedalekých Korozluk. Ty do Mostu dorazily za účelem pravidelné preventivní prohlídky svých chrupů k zubaři doktoru Cwachovi.

Malý chlapec uprostřed v bílé košili, bude nejspíš Kurt Flicken, který při podobných akcích plnil funkci zdravotníka. Jeho brašnu s prostředky pro poskytnutí první pomoci nelze přehlédnout. Jen výjimečně se totiž stávalo, že by se žádnému z hyperaktivních vesnických dětí při výjezdu do města nic nepřihodilo. Jenomže když pak Kurt už jako dospělý sloužil coby lapiduch ve dvou světových válkách na východní frontě, nebylo to tam o moc lepší.

Dívanka stojící vedle Kurta je Andulka Šafářová a dostala od pana doktora obrázek, protože ho během zátku ani jednou nekousla. Na tom obrázku byl malý Franz Josef, jak sedí v Schönbrunnu na nočníku z míšeňského porcelánu a pod tím bylo velkými písmeny napsáno *Mým národům*. Vedle Andulky stojí paní učitelka Drátěná.

Ten vysoký mládenec nalevo je dentistův pomocník Hans, jenž mu šlapáním na jakémusi rotopedu poháňel vrtačku. Pokud někdo chtěl aby vrtání méně bolelo a trvalo kratší dobu, strčil Hansovi do kapsy nějaký menší obnos a ten pak šlapal rychleji. V zakrytém košíku který drží dívka stojící za Hansem, bylo něco do volátku pro pana doktora. Vousatý muž v klobouku uprostřed stojící za dětmi, je doktorům asistent Schrott. Jeho hlavním úkolem bylo pacienty přivazovat ke kreslu, či je jinak znehybnit.

Na snímku bohužel nevidíme doktora Cwacha a jeho na nějakou dobu posledního pacienta Ferdu Zoubka. Oba byli v té době v péči lékařů okresní nemocnice v Mostě. Doktor Cwach proto, že mu Ferda ukousnul během zátku poslední článek ukazováčku a Ferda kvůli tomu, že ten kus prstu spolknul. Naštěstí se díky brillantní práci mosteckých lékařů, podařilo doktoru Cwachovi chybějící část prstu vrátit na původní místo. Zda byl Ferdovi vypumpován žaludek, či bylo výsledku dosaženo pomocí projímadel a klystýru už historické prameny neuvádějí.

Prosluněné mostecké náměstí

Ani noha na prosluněném náměstí... Ve starém Mostě pochopitelně. Právě tato skutečnost mě přiměla neplánovaně přispět se svými poznatky do této diskuse. Vysvětlení proč tomu tak 11. 9. 1911 bylo, je vcelku jednoduché. Bylo to proto, že se všichni obyvatelé města zúčastnili pohřbu legendárního mosteckého rodáka básníka Fráni Trámka.

Ten den byl ovšem také významný tím, že nikdo nikomu nic neukrad. A když, tak to byl určitě někdo z přespolních. Zemřel poeta, milovník života. Milovník žen, milovník mužů, milovník domácích i hospodářských zvířat. Prožil dlouhý a plodný život během něhož zplodil několik nemanželských dětí, přibližně tolik básnických sbírek a zástup věřitelů. Jeho hlášky „žízeň je věčná“ a „dluhy se neplatí“ posléze zlidověly. Že bude básníkem se rozhodl už coby

nemluvně, když ležel v zavinovačce a maminka původem odněkud z východního Slovenska mu broukala ukolébavku: „Išiel zajac cez potok, stratil vajcia aj kokot“. Na závěr připojím ještě malou ukázku z jeho díla. Tentokrát ze sbírky *Měl jsem jí moc rád, než mě začla srát*.

Tvářil se tak odhodlaně,
když do kalhotek strkal dlaně.
Jenže když mě rozdělal,
usnul, čímž to podělal.

Až příště ovládnou tě chtíče,
dej ruce pryč od mojí ....!⁶
Však hlavu vzhůru nezoufej,
vraz ho do úlu a zabouchej.

⁶ Zde se patrně vyřádil tiskařský šotek a některá z písmenek se kam si zatoulala. Snad měl mistr na mysli slovo *spíše*, ale s jistotou to tvrdit nemohu.

Zámek Jezeří

Jezeří – zámek v Krušných horách na Mostecku. Pod ním již zaniklá obec Dřínov. Místo ní je tam už jen díra po dole ČSA. Dost často jsem jezdíval do okolí na kole a občas zabrousil přes vršky i do sousedního Německa.

Když jsem se jednou odtamtud vracel u silnice tam stála spoře oděná žena v minisukni. Když jsem se k ní blížil, tak tu sukni nadzvedla a pod ní neměla zhola nic. Trochu jsem se zamyslel a skončil v příkopu.

Přišla ke mně a povídá: „Du bist dojč?“ Aha cizinka, a ptá se mě zda jedu z Německa.

„Ja, ich šlapn from dojčland,“ vykoktal jsem z příkopu a koukal jí až do kuchyně.

„Zupa. Zí volen ficken... sex... píchat...,“ ona na to.

Protože trochu umím jazyky došlo mi to: „Kajn problém. Ich mít ajne rezerve gume, galusk... Ja? ...když bych ich píchnout.“

Zamumlala si něco pro sebe a skoro to znělo jako: „Šprcku máš v ceně ty vole.“ A pak zcela zřetelně: „Šén, šnel numr cvancik ojro.“ Aha. Asi tady někde

měřej a tak mi varuje abych nejel rychle.

„Danke, ale ich šlapn langsám.“ Napadlo mě, že to bude asi taky aktivní cyklistka a tak se ptám: „Jů šlapen zí taky?“

Opět si něco řekla pro sebe, skoro jako: „Co bych tu asi jinak dělala ty trubko.“ A pak už nahlas: „Zó vas? Cvancik ojro!“ Vždyť už jsem jí říkal, že pojedu pomalu a tak mi pokutu nedaj.

„U meňa nět many. Ich haben jen folks průkaz.“ Vysvětlují a vytahují občanku.

„Proč neřekneš, že seš Čech a eště k tomu švorc ty dylino? Nasedni a vodpal, než tě tu uvidí vopruzovat Imra a vymlátí ti zuby z huby. A k zubaři pomažeš po svejch,“ vysypala na mě česky.

„Auf vídrzén,“ vykoktal jsem zmateně.

„Hlavně už jed' do prdele,“ zaznělo za mnou. A tak jsem jel a celou cestu přemýšlel, proč jsme se vlastně bavili německy, když oba umíme ještě líp česky. A taky, kdo je asi ten tajemný Imra.

Doslov

Pokud vám jméno *Vlasta Beneš* nic neříká, možná si kladete otázku: Opravdu je tato publikace o Mostu? A odpověď je: NENÍ!

Vše začalo v roce 2016, kdy web iDNES.cz začal seriál nazvaný [100 Pohledů na Česko](#). Dvakrát týdně vydávali málo známé nebo nikdy nepublikované fotografie mnohdy neobvyklých míst a nechali čtenáře hádat odkud ona fotografie pochází. Často se stávalo, že čtenáři fotku přisuzovali právě starému Mostu, který by zdemolován, aby ustoupil těžbě hnědého uhlí.

A několik týdnů po začátku seriálu se v diskuzi vyškytl i Vlasta Beneš. Nejprve začal celkem nesměle, ale postupem času se rozepsal víc. Neodradily ho ani nesouhlasné nářky nebo stížnosti na chyby v historických souvislostech. Pan Beneš psal dál a za několik měsíců si získal mnoho přívrženců a podporovatelů, ale taky několik nepřátel:

Je ostudou serizárního serveru iDnes, že dovolí na svém diskuzním fóru zveřejňovat lživé a pavědecké nesmysly různých přemoudřelců, zejména jistého V. Beneše. Toto anonymní individuum, vydávající se za odborníka na historii, zde opakovaně publikuje výplody své fantazie, které nemají nejmenší oporu ve faktech.

Podporovatelů a přívrženců však bylo podstatně víc, a někteří, mě nevyjímaje, bez čtení přeskočili celý článek a šli rovnou do diskuze, kde se pozitivně obodovaný příspěvek pana Beneše vyjímal už na prvním místě. Zastánci pak Vlastu bránili jak jen mohli – na výkřiky jako: „Vy jste ale ‚pamětník‘. Co to melete za pitomosti?“, odpovídali třeba: „Asi má pravdu, pojďte se kolik lidí mu dalo ‚+‘, ti všichni o tom něco vědí.“

Mnoho Vlastových přívrženců také volalo po knižním vydání jeho textů. Už tehdy mi to přišlo jako výborný nápad, ale protože nevím o nikom, kdo by se tohoto úkolu zhostil, nakonec po 7 letech jsem se ho ujal já sám.

Tím začala celkem mravenčí práce, protože web iDNES.cz neumožňuje vyhledávat diskuzní příspěvky podle autora a tak jsem musel projít články ručně. Aby si fotky v galerii iDNES.cz nemohl zkopirovat kdejaký či ěmunda, implementovali jejich programátoři důmyslnou ochranu, kterou se mi podařilo prolamit asi za 2 vteřiny (když se v Chrome na fotku klikne pravým tlačítkem a zvolí Inspect, jako první se ukáže, že fotka je umístěná na pozadí pomocí kaskádních stylů a odtud už se dá link jednoduše zkopirovat).

Kvůli ručnímu procházení diskuzí je možné, že mi některý z příspěvků unikl a proto prosím o jejich doplnění (bruchy@gmail.com). Přestože pan Beneš psal velice pravidelně, ke konci roku ho na chvíli odradilo držkování některých jeho odpůrců a tak se na chvíli odmlčel. Poslední příspěvky se pak objevili v diskuzi začátkem roku 2017. Tady pak stopa končí, občas je zmíněno, že se mistr přesunul na Facebook, ale jeho fanklub se mi tam najít nepodařilo.

Zajímavé je, že zatímco příspěvky Vlasty Beneše se v diskuzi dochovaly, většina stížností jeho odpůrců nikoliv.

Zadostiučiněním pak byl silvestrovský článek [10 POHLEDŮ VLASTY BENEŠE: Jakpak bych to nepoznal, Most!](#), kterým i redakce ocenila jeho literární nadání a zápal pro město Most.

Já jsem se příspěvky dobře bavil třikrát. Poprvé, když jsem je po letech v diskuzi zase našel a zkoušoval. Podruhé, když jsem je editoval do formátu knížky. A nakonec při korekturách a kontrole sazby hotové publikace.

Opravil jsem překlepy, ale záměrně nechal mnohé nespisovné výrazy. Protože pan Beneš byl nucen do držovat pravidla slušné mluvy diskuze, vulgární a jadrná slovíčka cenzuroval, ale do knihy jsem je vrátil zpět. Dále jsem doplnil nadpisy a v místech, kde Vlasta polemizuje s obsahem nápovědy v původním článku jsem jej upravil tak, aby to odpovídalo formátu knihy. Kapitoly jsou řazeny chronologicky tak, jak články na iDNES.cz vycházely.

Kdo je Vlasta Beneš?

To nevím a ani se mi to nepodařilo zjistit... Vlasta Beneš je rozhodně literární talent, předpokládám, že z toho co píše i mnohé sám prožil. V Mostě musel strávit většinu života a možná z něj i pochází. Z častého používání t' nebo d' usuzuji, že v jeho svalová paměť byla naprogramována ještě v době psacích strojů, a tak by mu možná mohlo dnes být odhadem okolo 70 let.

Ze začátku psal Vlasta příspěvky rovnou, ale později se v diskuzi přiznal, že si příběhy připravuje předem a na zveřejněnou fotografií se je snaží po vydání už jenom „napasovat“.

Protože délka diskuzního příspěvku je technicky omezená, musel mnohdy své texty upravovat a zkrajet, aby se vešel do limitu maximálního počtu znaků.